

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Krakowie
za rok 2008**

Kraków 2009

SPIS TREŚCI

1	Informacje ogólne	4
1.1	Nowe istotne przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2008 roku.....	4
1.2	Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej	8
1.3	Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w 2008 roku w zakresie pomocy społecznej	8
2	Pomoc środowiskowa	10
2.1	Projekty socjalne realizowane na rzecz klientów przez filie MOPS	10
2.2	Zadania priorytetowe Dzielnic, Dzielnicowe Konkursy Grantowe	12
2.3	Zadania powierzone Dzielnicom w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych	13
2.4	Praca socjalna, kontrakt socjalny – narzędzie pracy socjalnej.....	13
2.5	Specjalistyczna praca socjalna z rodzinami mającymi problemy wychowawcze	14
2.6	Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym	14
2.7	Ustalenie zasad zwrotu wydatków na zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu.....	15
2.8	Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	15
2.9	Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi opiekuńcze.....	16
2.10	Budowanie sieci oddziaływań metodą streetwork	17
2.11	Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce.....	18
2.12	Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS	18
2.13	Pozyskiwanie sponsorów.....	18
2.13.1	Pomagamy talentom	18
2.13.2	Akcja „Pomagaj naprawdę”	19
2.13.3	Darowizny rzeczowe i inne akcje socjalne	19
2.14	Pozyskiwanie partnerów dla rozszerzania oferty wsparcia dla klientów	19
2.14.1	Uczestnictwo w realizacji zadań innych podmiotów w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych	19
2.14.2	Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej	19
2.15	Prowadzenie postępowań przygotowawczych w celu wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej.....	19
2.16	Kluby Integracji Społecznej	20
3	Pomoc specjalistyczna	23
3.1	Działania o charakterze profilaktycznym – placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego	23
3.2	Poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne i terapia rodzin.....	24
3.3	Poradnictwo psychologiczne i prawne realizowane w ramach programu „Praca ze sprawcą przemocy”	25
3.4	Poradnictwo telefoniczne	25
3.5	Interwencja Kryzysowa	25
3.6	Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – ośrodki adopcyjno- opiekuńcze.....	26
3.7	Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – rodziny zastępcze	26
3.8	Zapewnienie opieki całodobowej dzieciom jej pozbawionym	27
3.8.1	Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze	27
3.8.2	Pogotowia rodzinne.....	28
3.8.3	Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze	28
3.9	Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki.....	29
3.10	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	29
3.11	Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej.....	30
3.12	Dzienne Ośrodki Wsparcia.....	30
3.12.1	Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych	30
3.12.2	Środowiskowe domy samopomocy	31
3.13	Punkt obsługi osób niesłyszących	32
3.13.1	Mieszkania chronione.....	32
3.14	Domy Pomocy Społecznej	32
3.15	Rodzinny dom pomocy.....	33
3.16	Pomoc na rzecz osób bezdomnych	33
3.16.1	Zapewnienie schronienia.....	33
3.16.2	Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych.....	34
3.16.3	Wsparcie bezdomnych w ramach pracy socjalnej metodą „Streetwork”	35
3.16.4	Akcja „Pomoc Osobom Żebrzącym”	35
3.16.5	Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych w okresie zimowym – „Akcja Zima”.....	35
3.16.6	Grupowe formy wsparcia osób bezdomnych.....	36
3.16.7	Organizacja wieczery wigilijnej dla osób bezdomnych	36
4	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.....	38
4.1	Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej.....	38
4.1.1	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.....	38
4.1.2	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	38

4.1.3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	38
4.1.4	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	39
4.1.5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.	39
5	Inne działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	41
5.1	Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską – Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013	41
5.2	Aplikowanie o środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, w trybie konkursowym	43
5.3	Współpraca międzynarodowa w roku 2008.....	43
5.3.1	Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem	43
5.3.2	Staże i wizyty studyjne.....	44
5.3.3	Zakres pozostałej współpracy międzynarodowej	44
5.4	Konferencje	45
5.5	Praktyki studenckie realizowane w MOPS	45
5.6	Współpraca z mediami	45
5.7	Serwis internetowy MOPS Kraków	45
6	Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz rozwój infrastruktury	48
6.1	Wdrożenie systemów informatycznych.....	48
6.2	Realizacja zakupów usług, konserwacji i dostaw	48
6.3	Roboty realizowane siłami własnymi	48
6.4	Roboty remontowe zlecane na zewnątrz	49
6.5	Opracowania projektowe i ekspertyzy.....	49
6.6	Zadania inwestycyjne	50
6.7	Administracja zasobami lokalowymi	50

1 Informacje ogólne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr LXIII/579/04 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 października 2004 roku oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego zarządzeniem Nr 1460 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 9 sierpnia 2005 roku (z późn. zm.) - tekst oraz teksty zmian dostępne na stronie www.mops.krakow.pl.

W roku 2008 w sferze zainteresowania pomocy społecznej znalazło się około 5 % mieszkańców Krakowa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą społeczną 20 986 rodzin, składających się z 42 157 osób. Udzielono pomocy m. in. 8 655 rodzinom z dziećmi w tym 3 077 rodzinom niepełnym oraz 7 071 rodzinom emerytów i rencistów.

W celu realizacji zadań (świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej) przeprowadzono 51 652 rodzinne wywiady środowiskowe i wydano 153 054 decyzje administracyjne.

W odniesieniu do spraw prowadzonych w 2008 roku do MOPS wpłynęły 93 skargi, które złożone były przez 78 osób. Po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających ustalono, iż 4 skargi były zasadne, w wyniku czego podjęto działania w celu zapobieżenia powtarzaniu się w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości.

1.1 Nowe istotne przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2008 roku

I. Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013, współfinansowane przez Unię Europejską.

W 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie rozpoczął realizację projektów systemowych, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Projekty systemowe realizowane są w ramach: „Priorytetu VII Promocja integracji społecznej” – który przewiduje głównie działania zmierzające do ułatwienia dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Ważnym elementem wsparcia w ramach Priorytetu VII PO KL, jest eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych, prawnych czy psychologicznych) na jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Problem ten dotyczy przede wszystkim osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, opuszczających placówki opieki zastępczej, postrzeganych w sposób stereotypowy przez pracodawców i otoczenie społeczne, jako pracownicy mniej dyspozycyjni i mobilni zawodowo.

Ponieważ Kraków jest Miastem na prawach powiatu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej miał możliwość aplikowania o środki finansowe na realizację dwóch projektów systemowych, zgodnie z Działaniem 7.1 POKL „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji – którego celem jest rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie”. Projekty te wpisane były w:

- Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej oraz
- Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

Wydatki kwalifikowane projektów systemowych są finansowane w około 90% z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2008 roku realizowano następujące projekty:

- „Pora na aktywność - aktywizacja i integracja klientów MOPS w Krakowie” w ramach poddziałania 7.1.1 POKL. Całkowita wartość projektu wynosiła 2 004 045 zł, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego 1 793 620 zł.
- „Aktywni społecznie, przedsiębiorczy w zawodzie” w ramach poddziałania 7.1.2 POKL. Całkowita wartość projektu wynosiła 2 448 103 zł, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego 2 191 052 zł.

(Opis merytorycznych działań w projekcie zawiera rozdział 5.1 Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską – Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013)

II. Uzyskanie w ramach konkursów Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej dofinansowania w wysokości 186 050 zł, do realizacji 3 projektów dotyczących opieki nad dzieckiem i rodziną.

1. Projekt „Spinacz – integracja, wsparcie i rozwój rodzin dzieci objętych pomocą placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego”

Projekt realizowany był od sierpnia do grudnia 2008 r. na terenie Dzielnicy X. Celem projektu była poprawa funkcjonowania rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem lokalnym.

W ramach realizacji projektu odbyły się m.in.: 30 cykli zajęć warsztatowych i wykładów dla rodziców i dzieci o tematyce dotyczącej profilaktyki uzależnień, przeciwdziałaniu agresji dzieci i młodzieży, rozwijaniu poczucia wartości, konsekwencji w wychowaniu, współodpowiedzialności za swoje środowisko lokalne; 4 wyjazdy integracyjno-edukacyjne oraz imprezy integracyjne. Z zajęć zorganizowanych w ramach projektu skorzystały 183 osoby dorosłe i 494 dzieci.

Realizacja projektu „Spinacz” pozwoliła na podniesienie umiejętności rodzicielskich 26 rodzin. Przygotowano też sieć współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi funkcjonującymi na terenie Dzielnicy X.

2. Projekt „Z rodziną nie tylko na zdjęciu...”

Projekt realizowany był od sierpnia do grudnia 2008 r. i skierowany był do osób prowadzących rodzinne formy opieki nad dzieckiem, dzieci przebywających w placówkach rodzinnych oraz ich rodziców biologicznych. W ramach realizacji projektu przeprowadzono 9 warsztatów w celu podniesienia kompetencji osób prowadzących rodzinne domy dziecka; przeprowadzono 40 godzin dydaktycznych szkoleń dla rodziców biologicznych pn. „Szkola dla Rodziców”; przeprowadzono 20 godzin dydaktycznych warsztatów terapeutycznych przeznaczonych dla dzieci w wieku od 7 do 19 roku życia, przebywających w rodzinnych formach opieki. Zorganizowano też 48 godzin konsultacji ze specjalistami, w tym 16 godzin konsultacji z psychiatrą dziecięcym, 14 godzin konsultacji z neurologiem dziecięcym, 10 godzin konsultacji z psychologiem dziecięcym, 8 godzin konsultacji z ginekologiem dziecięcym.

W wyniku realizacji projektu podniesiono kwalifikacje opiekunów placówek rodzinnych, udzielono wsparcia dzieciom oraz rozwinięto metody pracy z rodziną biologiczną.

3. Projekt „Razem Łatwiej”

Projekt realizowany był od sierpnia do grudnia 2008 r. Celem projektu było udzielenie rodzinom zastępczym oraz rodzinom biologicznym dzieci poradnictwa oraz wsparcia pedagogicznego i terapeutycznego. W projekcie uczestniczyło 27 rodzin zastępczych, 42 dzieci, 39 rodziców biologicznych i bliskich dzieci. W trakcie realizacji projektu specjaliści udzielili rodzinom 643 godziny wsparcia w formie: psychoedukacji, poradnictwa oraz indywidualnej i grupowej pomocy pedagogiczno-psychologicznej.

W wyniku realizacji projektu podniesiono kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodziców zastępczych, wzmocniono motywację dzieci do pracy nad samooceną. Jednocześnie dokonano diagnozy problemowej dla wyznaczenia kierunków pracy z rodzinami biologicznymi.

III. Przyznanie Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Krakowie przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej I nagrody w wysokości 30 000 zł, za kompleksowy program budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Za środki pochodzące z nagrody przygotowano i wdrożono do realizacji projekt socjalny pn. „SOS dzieciom osiedla”. Celem projektu było zmniejszanie przejawów demoralizacji dzieci i młodzieży poprzez zorganizowanie im czasu wolnego w sposób zgodny z ich zainteresowaniami. Projekt adresowany był do grupy 80 dzieci i młodzieży z rejonu ulic Marczyńskiego, Słomczyńskiego oraz Kuźnicy Kołtątajowskiej, gdzie usytuowana jest znaczna liczba bloków socjalnych, słabo rozwinięta infrastruktura lokalna i występuje zwiększone natężenie negatywnych zachowań ze strony młodych ludzi.

Projekt był realizowany w formule streetworkingu i zakładał nawiązywanie bezpośredniego kontaktu z dziećmi i młodzieżą w ich środowisku zamieszkania. W ramach realizacji projektu organizowano też w środowisku zamieszkania dzieci i młodzieży wspólne przedsięwzięcia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym i sportowym.

Efektem realizacji projektu było m.in. zwiększenie aktywności uczestników w zakresie korzystania z alternatywnych do dotychczasowych form spędzania czasu wolnego oraz wzrost ich umiejętności społecznych.

IV. Rozwój środowiskowych form pracy socjalnej.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie wzięli udział w projekcie szkoleniowym pt. „CAL-a naprzód – nowa jakość usług integracji społecznej w Małopolsce”. Motto projektu brzmi „Pomóżmy innym, aby pomogli sobie sami”.

Pracownicy socjalni wdrażali projekt CAL uczestnicząc jednocześnie w szkoleniach zatytułowanych w ten sam sposób. W ramach projektu zrealizowano szereg działań stanowiących zadania szkoleniowe:

- diagnozę wybranego obszaru poprzez stworzenie mapy zasobów i potrzeb środowiska,
- zorganizowanie we współpracy instytucji i organizacji działających w środowisku imprezy dla społeczności lokalnej,
- powołano koordynatora wolontariatu,
- utworzona została grupa obywatelska podejmująca działania na rzecz społeczności lokalnej,
- zawiązane zostało partnerstwo lokalne,
- uruchomiono grupę wsparcia „Klub Seniora”.

V. Uruchomienie 3 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego w tym 1 opiekuńczej i 2 specjalistycznych.

1. wrzesień 2008 roku – uruchomiono placówkę opiekuńczo-wychowawczą wsparcia dziennego dla 25 dzieci na terenie Dzielnicy XVIII przy os. Szklane Domy 7. Placówka prowadzona przez Parafię MB Częstochowskiej z siedziba os. Szklane Domy 7.
2. październik 2008 roku – uruchomiono na terenie Dzielnicy XVIII, przy ul. Ptaszyckiego 6 specjalistyczną placówkę opiekuńczo-wychowawczą wsparcia dziennego dla 175 dzieci i młodzieży. Placówkę prowadzi Stowarzyszenie „U Siemachy”.
3. grudzień 2008 roku – uruchomiono specjalistyczną placówkę opiekuńczo-wychowawczą wsparcia dziennego dla 30 dzieci na terenie Dzielnicy XIII, przy ul. Rynek Podgórski 4. Placówka prowadzona przez Fundację Pomocy Rodzinie w Wychowaniu „Dom dla Dziecka”.

VI. Uruchomienie rodzinnej całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Od lutego 2008 roku uruchomiono Rodzinny Dom Dziecka dla 8 dzieci przy ul. Deszczowej 5. Placówka prowadzona przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej.

VII. Uruchomienie ośrodka wsparcia dla osób starszych.

Ośrodek uruchomiono na terenie Dzielnicy I, przy Pl. Gen. W. Sikorskiego 14/2. W ofercie ośrodka znajduje się terapia zajęciowa, manualna, gimnastyka i muzykoterapia. Ośrodek zapewnia 30 miejsc, realizując różne formy aktywności przeznaczona dla osób starszych uwzględnia ich potrzeby i zainteresowania. Placówka prowadzona jest przez Zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego.

VIII. Uruchomienie warsztatu terapii zajęciowej.

W roku 2008 uruchomiono Warsztat Terapii Zajęciowej dla 25 osób ze schorzeniami neurologicznymi oraz narządu ruchu, który prowadzony jest przez Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Ich Przyjaciół „Klika”.

IX. Uruchomienie rodzinnego domu pomocy.

W lipcu 2008 roku uruchomiono pierwszy w Krakowie Rodzinny Dom Pomocy, przeznaczony jest dla 4 osób w podeszłym wieku. Rodzinny Dom Pomocy prowadzony jest przez Zgromadzenie Sióstr Św. Feliksa z Kantalicjo. Z całodobowych usług opiekuńczych w Rodzinnym Domu Pomocy w roku 2008 korzystały 4 osoby.

X. Uruchomienie mieszkania chronionego dla bezdomnych.

W 2008 roku funkcjonowało 1 mieszkanie chronione dla 8 usamodzielniających się bezdomnych osób. W jego miejsce od 1 grudnia uruchomiono dwa mieszkania chronione, jedno dla 6 osób, drugie dla 5 osób.

1.2 Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej

Zadania GMK realizowane przez MOPS	Plan 31.12.2008r.	Wykonanie 31.12.2008r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące	130 947 791 zł	129 916 577 zł	99%
w tym: dotacje dla podmiotów niepublicznych realizujących zadania pomocy społecznej	38 534 745 zł	38 370 979 zł	100%
wydatki inwestycyjne	1 472 000 zł	702 671 zł	48%
Suma	132 419 791 zł	130 619 248 zł	98,64%

Zadania GMK realizowane przez jednostki pomocy społecznej	Plan 31.12.2008r.	Wykonanie 31.12.2008r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące	90 569 783 zł	90 278 837 zł	99,68%
wydatki inwestycyjne	4 861 500 zł	4 840 408 zł	99,57%
Suma	95 431 283 zł	95 119 244 zł	99,67%

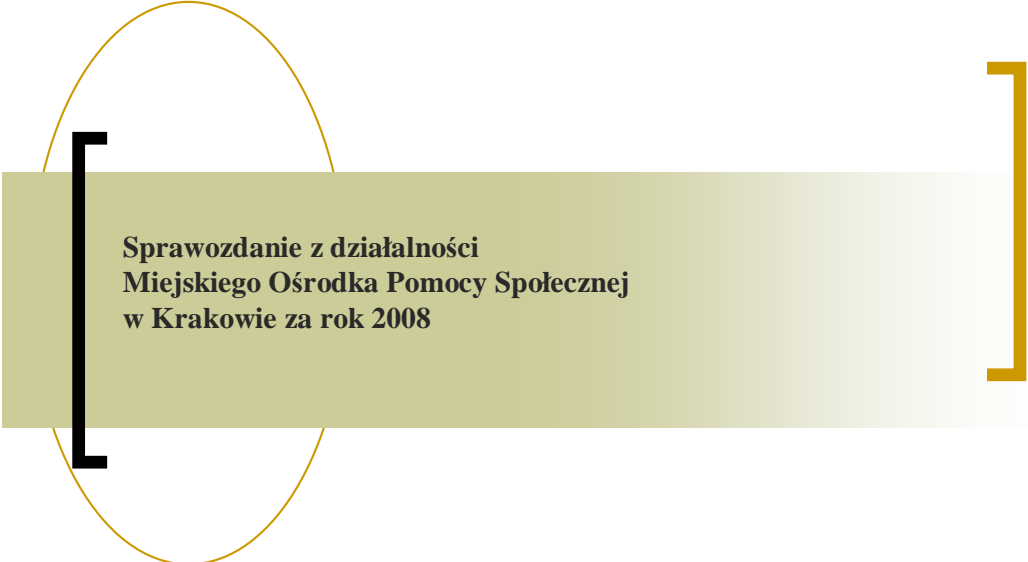
Zadania GMK realizowane przez system pomocy społecznej	Plan 31.12.2008r.	Wykonanie 31.12.2008r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące	221 517 574 zł	220 195 414 zł	99,40%
wydatki inwestycyjne	6 333 500 zł	5 543 078 zł	87,52%
Suma	227 851 074 zł	225 738 492 zł	99,07%

1.3 Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w 2008 roku w zakresie pomocy społecznej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2008 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	7 481 301,00 zł
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	12 564 497,83 zł
Dochody zrealizowane przez system pomocy społecznej	20 045 798,83 zł

Dochody własne	Wykonanie dochodów własnych 31.12.2008 r.
1	2
Dochody własne zrealizowane przez MOPS	56 421,62 zł
Dochody własne zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	241 616,92 zł
Dochody własne zrealizowane przez system pomocy społecznej	298 038,54 zł

Finansowy wkład własny organizacji realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej w 2008 roku	3 551 302,00 zł
--	-----------------

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2008**

**Rozdział:
Pomoc środowiskowa**

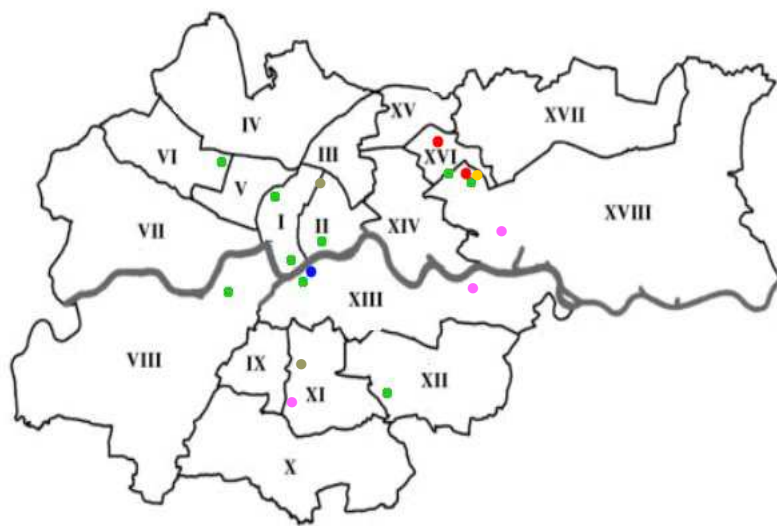
2 Pomoc środowiskowa

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie ich do życiowej samodzielności i integracji ze środowiskiem. Realizacja tych celów odbywa się poprzez świadczenie pracy socjalnej oraz wspieranie klientów w formach świadczeń pieniężnych.

Działania pracowników pomocy społecznej służą więc wzmocnieniu klientów, odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz przygotowaniu warunków sprzyjających temu celowi.

Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy na jej rzecz, który umożliwiłby usamodzielnienie rodziny, tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną, doprowadzającą do zjawisk społecznie niepożądanych. Działania podejmowane w tym zakresie są bardzo zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

Najważniejsze elementy wsparcia osób i rodzin w środowisku

- Klub Integracji Społecznej w strukturze MOPS
- Klub Integracji Społecznej niepubliczny
- Filie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie
- Dział Pomocy Bezdomnym
- Noclegownie i schroniska: 3 placówki dla 314 osób
- Mieszkania chronione dla osób bezdomnych: 10 miejsc

2.1 Projekty socjalne realizowane na rzecz klientów przez filie MOPS

Pracownicy socjalni Filii oraz Działu Pomocy Bezdomnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na podstawie rozeznaczonych potrzeb klientów opracowują i wdrażają do realizacji projekty socjalne, czyli działania podejmowane w celu integracji i aktywizacji członków społeczności lokalnej. Pośród różnych grup adresatów projektów socjalnych najczęstszymi są: dzieci i młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne, rodziny (w tym niepełne i wielodzietne), osoby i rodziny wykazujące bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dla starszych i niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa zrealizowano 26 projektów socjalnych, dla dzieci i rodzin 53 projekty socjalne.

W 2008 roku zrealizowano łącznie 84 projekty socjalne, w których uczestniczyło 8 346 osób, w tym zrealizowano:

- 7 projektów związanych z tworzeniem i prowadzeniem grup wsparcia, grup samopomocowych,
- 28 projektów, które miały na celu reintegrację społeczną klientów MOPS i ich rodzin,
- 15 projektów dotyczących tworzenia sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji,
- 34 projekty odnoszące się do integracji ze środowiskiem.

Opisy przykładowych projektów:

„Życie może mieć jaśniejszą stronę” Filia Nr 8

Projekt dotyczył organizacji i prowadzenia grup wsparcia i grup samopomocowych. Celem głównym projektu była poprawa funkcjonowania rodzin, w których żyją osoby chorujące psychicznie. Realizacja projektu odbywała się poprzez cykliczne spotkania dwa razy w miesiącu, w których uczestniczyło 6 rodzin. Tematyka spotkań dotyczyła między innymi: znaczenia rodziny w procesie leczenia osoby chorej psychicznie, komunikacji interpersonalnej w rodzinie czy też możliwości uzyskania wsparcia instytucjonalnego. Uczestnicy grupy wsparcia dzielili się swoimi doświadczeniami związanymi z chorobą psychiczną występującą w rodzinie, wspierali się również w zakresie budowy relacji z osobą chorą i radzenia sobie z codziennymi problemami. Zajęcia grupowe prowadzone były m.in. przez psychologa, lekarza psychiatrę oraz specjalistę pracy socjalnej.

„Blżej siebie- bliżej nas” Filia Nr 2

Projekt skierowano do grupy 15 osób starszych i niepełnosprawnych, które zagrożone były marginalizacją z uwagi na niską aktywność oraz brak własnej inicjatywy i zaradności. Formuła projektu polegała na organizowaniu raz w miesiącu spotkań, których tematyka ustalana była przez samych uczestników adekwatnie do ich potrzeb i zainteresowań. Miało to na celu zmobilizowanie uczestników do większej aktywności i samodzielności w zakresie codziennego funkcjonowania oraz spędzania czasu wolnego. Spotkania prowadzone były m.in. przez pracowników socjalnych i prawnika. Wśród zrealizowanych działań znalazła się między innymi prelekcja i warsztaty poświęcone zakładaniu kont osobistych oraz przeprowadzony został konkurs fotograficzny.

„Nie taki fiskus straszny” Filia Nr 3

Adresatami projektu były osoby z orzeczoną niepełnosprawnością lub osoby całkowicie niezdolne do pracy, które uzyskują dochody objęte podatkiem dochodowym. Celem projektu było przekazanie wiedzy osobom niepełnosprawnym dotyczącej uprawnień do ulgi rehabilitacyjnej. Prowadzono cykliczne spotkania informacyjno-edukacyjne uczestników projektu z pracownikami socjalnymi posiadającymi przygotowanie merytoryczne w powyższym zakresie. W trakcie spotkań uczestnicy nabywali wiedzę z zakresu właściwego kwalifikowania wydatków uprawniających do uzyskania ulgi podatkowej, kompletowania wymaganych dokumentów itp. Realizacją projektu objętych zostało 26 osób.

„Blżej Seniorów” Filia Nr 7

Projekt dotyczył tworzenia sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, ze specjalistami innych instytucji. Głównym celem projektu jest poprawa funkcjonowania i aktywizacja osób starszych poprzez dostarczenie im wiedzy i informacji pozwalających na rozwiązywanie problemów codziennego życia. W ramach realizacji

projektu został utworzony punkt informacyjny dla Seniorów, w którym dyżury pełnili pracownicy socjalni. Partnerem w realizacji projektu był Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów.

2.2 Zadania priorytetowe Dzielnic, Dzielnicowe Konkursy Grantowe

Zadania priorytetowe dzielnic realizowane są bezpośrednio przez Ośrodek lub zlecane organizacjom pozarządowym w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych w oparciu o „Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

W 2008 r. MOPS realizował bezpośrednio 34 zadania priorytetowe, na które została przeznaczona kwota 321 800 zł (wydatkowano kwotę 321 748,75 zł). Zadania te polegały w szczególności na:

- realizacji projektów socjalnych, polegających m.in na organizacji imprez oraz wycieczek w ramach integracji środowiska lokalnego (np. obchodów Dnia Dziecka oraz Dnia Ojca),
- zakupie i użyczeniu wyposażenia dla Dziennego Ośrodka Socjoterapii na os. Górali 19,
- dofinansowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z najuboższych rodzin,
- dofinansowaniu do zakupu przyborów i podręczników szkolnych dla dzieci z najuboższych rodzin,
- zakupie paczek żywnościowych i żywnościowo – towarowych dla najuboższych rodzin,
- pomocy rzeczowej w formie zakupu węgla oraz bonów żywnościowych dla najuboższych rodzin,
- organizacji spotkań wielkanocnych i wigilijnych dla osób objętych pomocą MOPS.

Jednocześnie w ramach konkursu ofert (tzw. granty Dzielnic), w dwóch etapach wyłoniono 13 zadań z zakresu pomocy społecznej na łączną kwotę 46 400 zł.

I. w wyniku pierwszego etapu konkursu zawarto 6 umów, na łączną kwotę 26 800 zł, z następującymi podmiotami:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Podgórze (3 projekty: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic: VIII, IX i XII),
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Nowa Huta (3 projekty: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic: XV, XVI i XVII).

II. w wyniku drugiego etapu konkursu zawarto 7 umów, na łączną kwotę 19 600 zł, z następującymi podmiotami:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Śródmieście (1 projekt: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic III),
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Podgórze (3 projekty: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic XII i XIII oraz spotkanie wigilijne dla członków Związku z terenu Dzielnic IX),
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Nowa Huta (3 projekty: ognisko integracyjne dla członków Związku z terenu Dzielnic XVI oraz spotkania wigilijne dla członków Związku z terenu Dzielnic: XV i XVII).

Na podstawie zawartych umów Ośrodek przekazał podmiotom środki finansowe na realizację powyższych 13 zadań. Wszystkie projekty zostały rozliczone terminowo i zgodnie z warunkami określonymi w umowach.

2.3 Zadania powierzone Dzielnicom w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych

W 2008 r. MOPS realizował 5 zadań powierzonych Dzielnicom w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych, na które została przeznaczona kwota 25 415 zł (wydatkowano kwotę 25 325,39 zł). Zadania te polegały w szczególności na organizacji spotkań, imprez i wycieczek integracyjnych dla niepełnosprawnych mieszkańców Dzielnic II, IV, VI i VII.

2.4 Praca socjalna, kontrakt socjalny – narzędzie pracy socjalnej

Praca socjalna jako forma wsparcia ma na celu przeciwdziałanie skutkom pojawiających się zagrożeń związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny lub jej członków. W ramach prowadzonej pracy socjalnej z osobami i rodzinami pracownicy socjalni podejmowali działania polegające na: wsparciu, towarzyszeniu, rzecznictwie na rzecz klientów, poradnictwie, rozszerzaniu kontaktów społecznych, budowaniu sieci wsparcia społecznego, edukacji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego.

Ponadto w ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni filii MOPS realizowali zadania polegające na:

1. współpracy z pedagogami szkolnymi – łącznie pracownicy MOPS 2 867 razy kontaktowali się z pedagogami w sprawach dzieci i młodzieży,
2. współpracy z kuratorami sądowymi – łącznie pracownicy MOPS 2 099 razy kontaktowali się z kuratorami,
3. kierowaniu wniosków do sądów w sprawie wydania zarządzeń w sprawie nieletnich – w ubiegłym roku skierowano 82 wnioski,
4. interwencjach w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”, czyli działań wszczynanych przy interwencjach domowych dotyczących przemocy w rodzinie; jest to pierwszy krok aby ofiara przemocy uzyskała wszechstronną i profesjonalną pomoc (wszczęto 444 interwencje, założonych zostało 120 Niebieskich Kart),
5. uzyskiwaniu zgody na podjęcie leczenia odwykowego – działania podjęto w stosunku do 288 osób, które przyniosły efekt podjęcia leczenia odwykowego przez 234 osoby uzależnione od alkoholu, zmobilizowano także 37 osób współuzależnionych do podjęcia terapii,
6. w przypadku osób chorujących psychicznie, których funkcjonowanie wskazuje na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie stanu zdrowia, bądź niezdolnych do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i uzasadnione jest przewidywanie, że leczenie w szpitalu psychiatrycznym przyniesie poprawę stanu zdrowia, MOPS kieruje do sądów wnioski o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym tych osób bez ich zgody. W 2008 roku na podstawie ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego, skierowano do Sądów 25 takich wniosków.

Pracą socjalną w środowisku lokalnym objęto 16 397 gospodarstw domowych.

Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym, mającą na celu określenie sposobu

współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, umożliwienia aktywizacji społeczno-zawodowej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W 2008 roku realizowanych było 1 468 kontraktów socjalnych, w tym 523 w ramach POKL. Zakończono realizację 470 kontraktów.

2.5 Specjalistyczna praca socjalna z rodzinami mającymi problemy wychowawcze

W każdej Filii MOPS istnieje co najmniej jedno stanowisko specjalisty pracy z rodziną. Głównym zadaniem specjalistów pracy z rodziną jest świadczenie poradnictwa rodzinnego poprzez między innymi psychoedukację, modelowanie właściwych postaw rodzicielskich, kształtowanie kompetencji wychowawczych w rodzinach wytypowanych i wstępnie zdiagnozowanych przez pracowników socjalnych. W ramach projektu utworzona została grupa wsparcia dla rodziców „Wiem wszystko o wychowaniu” oraz przeprowadzone zostały warsztaty edukacyjne „Jestem rodzicem”. Pomocą specjalistów pracy z rodziną objętych zostało 278 rodzin.

2.6 Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pracownicy socjalni Filii MOPS (*zaznaczone na mapce str. 10*) w celu realizacji świadczeń (zasiłków stałych, celowych, okresowych, usług opiekuńczych i posiłków), dla osób i rodzin w środowisku lokalnym przeprowadzili 46 228 wywiadów środowiskowych. Wydano 141 891 decyzji administracyjnych. Świadczeniami finansowymi w środowisku lokalnym objęto łącznie 24 572 osoby z 13 570 rodzin.

Ważnym elementem wsparcia finansowego osób i rodzin w środowisku lokalnym w 2008 roku był, z uwagi na skalę jego realizacji, Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2008 roku pomocą w ramach Programu objęto 19 790 osób. Łączna wartość przyznanej pomocy wyniosła 14 855 390,50 zł, a średnia wartość pomocy na osobę 750,65 zł (*Program wraz z kryteriami udzielania wsparcia opisany w podrozdziale 2.7 Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*).

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin starających się o udzielenie pomocy społecznej w 2008 r. MOPS realizował również poniżej wymienione świadczenia:

1. W ramach zadań własnych gminy szczególnie:
 - a. zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej dotowane z budżetu państwa i w części dodatkowej finansowane przez gminę) dla 6 259 gospodarstw domowych, w których funkcjonowało 12 479 osób, na łączną kwotę 7 425 557,89 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na gospodarstwo wyniosła 1 186,38 zł,
 - b. zasiłki celowe:
 - z przeznaczeniem na zakup odzieży dla 930 osób na łączną kwotę 186 098,43 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 200,11 zł,
 - z przeznaczeniem na zakup węgla dla 1 011 osób na łączną kwotę 525 681 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 519,96zł,
 - z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 273 osoby, na łączną kwotę 206 957,46 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 162,57 zł,
 - z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe - za media dla 1 533 osób na łączną kwotę 398 826,77 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 260,23 zł,
 - z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 484 osób na łączną kwotę 170 107,91 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 351,46 zł,
 - c. zasiłki celowe specjalne przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom lub rodzinom przekraczającym kryteria dochodowe uprawniające do pomocy społecznej:

- z przeznaczeniem na zakup węgla dla 875 osób na łączną kwotę 356 930,11 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 407,92 zł,
- z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 411 osób na łączną kwotę 280 115,56 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 198,52 zł,
- z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe - za media dla 1 626 osób na łączną kwotę 405 429,60 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 249,34 zł,
- z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 589 osób na łączną kwotę 186 098,20 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 315,96 zł.

2. W ramach zadań zleconych gminie:

- a. zasiłki stałe dla 3 789 osób, na łączną kwotę 13 448 406,52 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 3 549,33 zł.
- b. składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 3 314 osób, na łączną kwotę 1 140 181,27 zł, średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 344,05 zł.

Wykaz nie obejmuje świadczeń na rzecz bezdomnych. Pełny, ustawowy katalog świadczeń z pomocy społecznej zrealizowanych w 2008 roku, w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), znajduje się w „Załączniku nr 1 do sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie za rok 2008”.

2.7 Ustalenie zasad zwrotu wydatków na zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu

Rada Miasta Krakowa podjęła uchwałę Nr LVII/732/08 z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu. Uchwała przewiduje, że świadczenia będą podlegały zwrotowi w okresie do 36 miesięcy od dnia wypłaty świadczenia, co w przypadku przyznania zasiłku celowego w większej wysokości pozwoli na ustalenie rat w takiej wysokości, aby nie stanowiło to nadmiernego obciążenia dla osoby lub rodziny obowiązanych do jego zwrotu. Kwestie tego czy świadczenie będzie podlegać zwrotowi w całości czy części, czy będzie ono zwracane jednorazowo czy w ratach i w jakiej wysokości będą każdorazowo określane w decyzji administracyjnej w sprawie przyznania świadczenia podlegającego zwrotowi na podstawie indywidualnych okoliczności danej sprawy. W przypadku zmiany okoliczności przewiduje się możliwość zmiany powyższych ustaleń w formie udzielenia przerwy w spłacie rat na okres do 6 miesięcy a nawet odstąpienia od żądania zwrotu w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

2.8 Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Program realizowany jest w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005r. *o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* w formie zasiłków celowych na zakup żywności i posiłków. Pomoc w ramach programu może być przyznana, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 % kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej.

Miasto Kraków zwiększyło dostępność do świadczeń poprzez podniesienie górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia. Uchwała Nr CVI/1073/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 kwietnia 2006r. *w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za świadczenia w postaci posiłków*, pozwoliła na objęcie tą formą pomocy szerszego kręgu beneficjentów, którzy mogą otrzymać pomoc w formie posiłku

za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku. Na podstawie powyższej uchwały, pomoc przysługuje odpłatnie osobom i rodzinom, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekracza 150 %, a jednocześnie nie przekracza 200 % kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej.

W 2008 r. w ramach programu objęto pomocą 20 562 osoby, które otrzymały pomoc w łącznej kwocie 15 241 359,70 zł, w tym w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych 19 176 osób na kwotę 10 546 771,73 zł i w formie posiłków 7 763 osoby na kwotę 4 694 587,97 zł. W ramach programu z pomocy w formie posiłku w szkołach, przedszkolach i żłobkach skorzystało 4 966 dzieci.

Na realizację Programu z budżetu Państwa MOPS uzyskał dotację celową w wysokości 12 197 000 zł, co stanowiło 80% wydatków poniesionych przez MOPS w ramach Programu.

2.9 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi opiekuńcze

W 2008 roku w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

I. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych – świadczone były przez trzy podmioty:

1. Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie ul. Dunajewskiego 5 (na terenie Dzielnic I – III Gminy Miejskiej Kraków).
2. Małopolski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Lenartowicza 14 (na terenie Dzielnic IV - VII Gminy Miejskiej Kraków),
3. Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie ul. Studencka 19 (na terenie Dzielnic VIII – XVIII Gminy Miejskiej Kraków).

W 2008 roku wykonano 991 730 godzin usług opiekuńczych. Na ten cel Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przekazał dotację w wysokości 8 098 089,27 zł. Obowiązujące w 2008 roku ceny 1 godziny usług wynosiły: 8,16 zł (Fundacja i PCK) oraz 7,95 zł (PKPS). Średnio miesięcznie usługami objętych było ok. 1 790 osób.

Zgodnie z umowami, realizatorzy zobowiązani byli zapewnić pracownikom minimalne wynagrodzenie w wysokości 5,14 zł brutto za godzinę pracy, a także średnie wynagrodzenie w wysokości 5,63 zł (Fundacja i PCK) oraz 5,69 zł (PKPS).

II. Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi:

Na terenie całej Gminy Miejskiej Kraków świadczone były przez Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy.

W 2008 r. wykonano 154 481 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w cenie 11,04 zł za godzinę. Na ten cel przekazano realizatorowi dotację w wysokości 1 710 195,36 zł. Średnio miesięcznie usługami objęte były 262 osoby.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane były do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności Klienta. Usługi te świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem takim jak: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne zajęciowe, rehabilitanta, fizjoterapeuty i innych pokrewnych zawodów.

2.10 Budowanie sieci oddziaływań metodą streetwork

Praca socjalna prowadzona „na ulicy – „streetwork”, kierowana jest do osób, które funkcjonują w przestrzeni publicznej traktując ją jako swoiste centrum życiowe.

W 2008 roku w ramach budowania wsparcia metodą „streetwork” Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie zakończył realizację projektu „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”, w ramach Działania 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006, współfinansowanego przez Unię Europejską.

Grupa osób objętych pomocą w ramach projektu to młodzież gimnazjalna oraz starsza, pracownicy socjalni pracujący z młodzieżą przeprowadzili 141 dyżurów, w wyniku których nawiązano skuteczny kontakt z 92 osobami z grupy młodzieży, wobec 50 z nich podjęte zostały działania o charakterze długoterminowym.

Pracę socjalną metodą „streetwork” z młodzieżą kontynuowano w ramach Programu Aktywności Lokalnej pn. „Daj się poznać streetworkerom”. Program realizowano od czerwca do grudnia 2008 roku, jako część projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, pn. „Pora na aktywność – Aktywizacja i integracja klientów MOPS w Krakowie”.

Działaniami projektu objęto 99 osób, podjęto z nimi 669 kontaktów. Zanotowano również 3 328 kontaktów z osobami z otoczenia uczestników projektu. Średnio każdego dnia pracy pracownicy spotkali się z 29 osobami oraz udzielili 23 porady lub informacji. Uczestnicy projektu zostali objęci wsparciem przy wykorzystaniu instrumentów aktywnej integracji:

- Instrumenty aktywizacji zawodowej – 33 beneficjentów: spotkania z doradcą zawodowym, skierowanie na zajęcia przygotowania zawodowego m.in. kursy zawodowe: operator wózka widłowego, kurs manicure, alpinizm przemysłowy
- Instrumenty aktywizacji edukacyjnej – 54 beneficjentów: zajęcia podnoszące/umożliwiające nabywanie nowych kompetencji i umiejętności zawodowych m.in. warsztaty z udzielania pierwszej pomocy, rozwiązywania sytuacji trudnych
- Instrumenty aktywizacji społecznej – 99 beneficjentów: wsparcie udzielne przez streetworkera, w tym także treningi kompetencji i umiejętności społecznych tzw. grupy sportowe
- Instrumenty edukacji zdrowotnej – 25 beneficjentów: skierowanie na badania specjalistyczne

W celu wspierania uczestników podczas załatwiania istotnych dla nich spraw, streetworkerzy podejmowali działania o charakterze towarzyszenia im podczas kontaktów z organizacjami i instytucjami.

Jednocześnie w ramach budowania sieci oddziaływań metodą streetwork w 2008 roku kontynuowano współpracę z Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL, które na zlecenie MOPS, realizowało zadanie polegające na świadczeniu, na terenie Dzielnicy I i II Miasta Krakowa, pracy socjalnej „na ulicy” w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją.

Realizacja zadania obejmowała świadczenie pracy socjalnej i prowadzenie w lokalu przy ul. Rakowickiej 10a w Krakowie usług mających na celu wspieranie działań terenowych. Na realizację zadania w 2008 r. przekazano dotację w wysokości 120 000 zł. W okresie od stycznia do grudnia 2008 r. oddziaływaniami o charakterze długoterminowym objęto 20 osób, natomiast oddziaływaniami krótkoterminowymi 243 osoby.

2.11 Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce

Zgodnie z Porozumieniem z dnia 20 czerwca 2006 r. pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej a Gminą Miejską Kraków, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kontynuował w 2008 roku realizację zadania polegającego na finansowaniu zajęć edukacji przedszkolnej dla dzieci romskich w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce pn. „Blżej – Razem”.

Programem objęto 45 dzieci romskich. Na realizację programu przeznaczono łączną kwotę w wysokości 74 058 zł, w tym 36 000 zł stanowiła dotacja przyznana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Wczesna edukacja dzieci romskich pozwala na wyrównanie szans edukacyjnych, przygotowuje do podjęcia obowiązków szkolnych, uczy poprawnego posługiwania się językiem polskim.

2.12 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

Programy pomocy wolontaryjnej w 2008 roku realizowano w dwóch podstawowych obszarach:

1. pomocy dzieciom z rodzin korzystających ze wsparcia MOPS.
2. pomocy osobom niepełnosprawnym, starszym i samotnym korzystającym ze wsparcia MOPS.

Praca wolontariuszy wspierających dzieci polegała głównie na pomocy w nauce oraz organizowaniu i spędzaniu wolnego czasu (spacery, rozmowy, wyjścia do kina, gry i zabawy, wspólne uczestnictwo w imprezach: Dzień Dziecka, wyjście do ZOO). W ramach tego programu 123 wolontariuszy objęło pomocą 129 dzieci. Wolontariusze łącznie przepracowali z dziećmi 2 475 godzin.

Pomoc osobom niepełnosprawnym, starszym i samotnym polegała na wspieraniu ich poprzez rozmowy, towarzyszenie przy załatwianiu spraw w urzędach, wspólne wychodzenie na spacer. W tym programie 58 wolontariuszy przeznaczyło łącznie 1362 godziny na pracę z 56 osobami niepełnosprawnymi, starszymi, samotnymi.

Ponadto 56 wolontariuszy pomagało przy realizacji projektów socjalnych np. CAL, Mobilna Szkoła, 16 wolontariuszy dyżurowało w Telefonie Zaufania.

2.13 Pozyskiwanie sponsorów

Dzięki wiarygodności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, mieszkańcy Krakowa mający potrzebę wsparcia osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, mogą za pośrednictwem Ośrodka bezpiecznie ofiarować im swoją pomoc przekazując środki finansowe i rzeczowe.

2.13.1 Pomagamy talentom

W rodzinach, które wspiera MOPS jest wiele dzieci obdarzonych talentami, których w związku z trudną sytuacją bytową rodziny, nie mają możliwości rozwijać. Ale wszystkie dzieci mają marzenia, zainteresowania i pomysły na swoją przyszłość, których jednak bez wsparcia finansowego nie zrealizują. Aby umożliwić im spełnienie marzeń o edukacji, pracownicy socjalni MOPS wytypowali 28 dzieci z rodzin, objętych pomocą oraz informację o lekcjach i zajęciach, w których mogłyby one wziąć udział. Podano również, o jakie kwoty w każdym przypadku chodzi. Przeprowadzono akcję medialną, apelując do darczyńców

o opłacenie zajęć dzieci. Zaproponowana forma filantropii przyniosła skutek w postaci pomocy wszystkim dzieciom. Darczyńcy wpłacili w sumie 17 020 zł.

2.13.2 Akcja „Pomagaj naprawdę”

Z myślą o rodzinach, które wymagają większego wsparcia szczególnie z powodu długotrwałej choroby, w 2008 roku realizowano akcję „Pomagaj naprawdę”. Akcja polegała na pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, głównie wpłacanych przez osoby prywatne na konto dochodów własnych Gminy i przekazywaniu ich klientom. W ramach akcji w 2008 roku przekazano pomoc finansową dla 8 rodzin w łącznej wysokości 17 000 zł.

2.13.3 Darowizny rzeczowe i inne akcje socjalne

Darczyńcy (osoby prywatne i firmy) w 2008 roku, na rzecz Klientów MOPS w Krakowie przekazywali: meble, ubrania, bilety do kina dla dzieci, sprzęt AGD i RTV, artykuły dla dzieci. Rzeczy te zostały rozdysponowane za pośrednictwem pracowników socjalnych MOPS.

Fundacja AMENOSUME realizując projekt „Taniec – Pasja Świata – Przenikanie kultur” zaprosiła do wzięcia udziału w bezpłatnych warsztatach tańca 20 dzieci z rodzin korzystających z pomocy Ośrodka oraz dzieci z placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego. Projekt realizowano od września do grudnia 2008 r.

2.14 Pozyskiwanie partnerów dla rozszerzania oferty wsparcia dla klientów

2.14.1 Uczestnictwo w realizacji zadań innych podmiotów w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych

W 2008 roku Kuratorium Oświaty sfinansowało wyjazd dla dzieci z rodzin ubogich na kolonie letnie do Domu Wczasów Dziecięcych w Jodłówce Tucholskiej. Dzieciom z rodzin, korzystającym z pomocy MOPS przyznano 71 miejsc.

Ponadto w ramach środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień w roku 2008 dofinansowany został wypoczynek letni dla 40 dzieci z rodzin objętych pomocą MOPS. Łączna kwota przeznaczona na dofinansowanie wyniosła 10 000 zł.

2.14.2 Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej

Realizowana w ramach porozumienia zawartego 29 listopada 2002 roku pomiędzy MOPS a PKPS w Krakowie w sprawie niesienia pomocy materialnej rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji. Pomoc dla klientów MOPS jest udzielana w szczególności w formie odzieży, ale również w postaci artykułów spożywczych i środków czystości. Pomoc wydawana jest na podstawie pisemnych wniosków pracowników socjalnych. W 2008 roku pomoc uzyskało około 300 osób.

2.15 Prowadzenie postępowań przygotowawczych w celu wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej

Realizując zadania określone w art. 7 ust. 2 i art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 164

poz. 1027 z późn. zm.), pracownicy MOPS przeprowadzili w 2008 roku 1 016 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej.

2.16 Kluby Integracji Społecznej

Chociaż w Krakowie stopa bezrobocia spadła do około 3 % (w XII 2007 r. ok. 4%), to na wysokim poziomie utrzymuje się liczba osób długotrwale pozostających bez pracy, czyli takich, którzy w urzędzie pracy zarejestrowani są łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat. Na koniec 2008 roku stanowili oni około 42% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Osoby te mają małe szanse na znalezienie zatrudnienia – bezskuteczne poszukiwanie pracy budzi frustrację i zniechęcenie, a to z kolei rodzi zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Dostrzegając ten problem Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie prowadzi 1 Klub Integracji Społecznej oraz zleca prowadzenie kolejnego, w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (*zaznaczone na mapce str. 10*).

1. Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2008 r. w Klubie Integracji Społecznej zarejestrowano 810 uczestników, z czego 460 stanowiły kobiety, a 350 mężczyźni. W wyniku udzielonego wsparcia pracę na otwartym rynku pracy, w różnych formach podjęło 178 uczestników. W 2008 roku zrealizowano następujące formy wsparcia:

1. Poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna i doradztwo zawodowe: udzielono 636 porad psychologicznych, 435 prawnych, 246 w formach doradztwa zawodowego. Pracownicy socjalni dokonali diagnozy sytuacji uczestników w oparciu o 591 ankiet i zaplanowali pomoc w oparciu o indywidualne plany działania oraz kontrakty socjalne.
2. Grupowe formy pomocy, a wśród nich warsztaty edukacyjne (poświęcone np. nauce prowadzenia biura, obsługi komputera itp.) oraz grupy edukacyjno-wspierające i grupy wsparcia integracji zawodowej i społecznej: zrealizowano 127 warsztatów edukacyjnych dla 189 uczestników, 38 edycji grup edukacyjno-wspierających dla 334 uczestników, 8 grup wsparcia integracji zawodowej i społecznej dla 125 uczestników.
3. Działania o charakterze zatrudnieniowym:
 - „Prace społecznie użyteczne” – organizowane są w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Czas pracy w ramach prac społecznie użytecznych w ciągu tygodnia nie może przekroczyć 10 godzin. W 2008 r. w ramach prac społecznie użytecznych w Krakowie pracowało łącznie 465 osób w 41 podmiotach, w tym 18 instytucjach budżetowych (UMK, MOPS, DPS, szkoły, przedszkola) 23 stowarzyszeniach i fundacjach (CARITAS, MISTiA, PCK, KTA, PKPS, Bank Żywności, Salezjański Wolontariat Misyjny, Stowarzyszenie Ognisko, Stowarzyszenie „Gaudium et Spes”, Stowarzyszenie „U Siemachy”, Stowarzyszenie KLIKA, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Psychiatrii, Stowarzyszenie Kobiet Romskich, Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym, Stowarzyszenie „Przystanek Betlejem”, Fundacja im. Bł. Anieli Salawy, Fundacja dla DPS, Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych, Hospicjum, Dzieło Pomocy św. Ojca Pio, Towarzystwo Kultury Fizycznej, KS Wanda, KIS Leonardo). Łączna ilość przepracowanych godzin wyniosła 97 000.

- „Roboty publiczne” – organizacja robót publicznych wykorzystana została jako narzędzie reintegracji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych objętych pomocą społeczną. W 2008 r. w ramach robót publicznych zatrudniono 39 osób w wymiarze 0,5625 etatu przez okres 6 miesięcy.

2. Zlecenie realizacji zadania, prowadzenie Klubu Integracji Społecznej

W 2008 roku MOPS zlecał Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego LEONARDO prowadzenie KIS. W ramach realizacji zadania w 2008 roku w zajęciach KIS rozpoczęło udział 101 osób. Dzięki wsparciu uzyskanemu w KIS 30 osób znalazło pracę w czasie udziału w zajęciach lub po ukończeniu, w tym 20 osób na otwartym rynku pracy. Ponadto 3 osoby rozpoczęły prowadzenie własnej działalności gospodarczej, a 3 kolejne przygotowywały się do jej rozpoczęcia.

Uczestnicy KIS brali udział w zajęciach grupowych i indywidualnych, m.in. w warsztatach edukacyjnych z zakresu języka angielskiego i francuskiego, pracy biurowej i obsługi sekretariatu, języka migowego, a także w kursach komputerowych.

Specjaliści KIS (psycholog, doradca zawodowy i pracownik socjalny) udzielili 3 646 porad: z zakresu poradnictwa psychologicznego 1 197, z zakresu poradnictwa socjalnego 1 253, z zakresu doradztwo zawodowego 1 196. Ze wsparcia w formie porad korzystali uczestnicy KIS, a także 226 osób, które nie korzystały ze zorganizowanych zajęć grupowych.

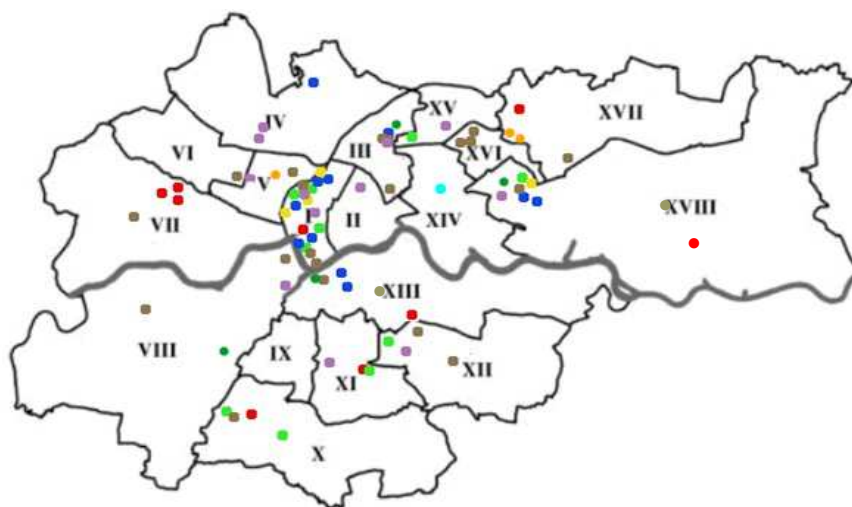

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2008**

**Rozdział:
Pomoc specjalistyczna**

3 Pomoc specjalistyczna

System specjalistycznego wsparcia dziecka i rodziny

- **Rodzinne Domy Dziecka: 10 placówek dla 77 dzieci,**
- **Grupy usamodzielniające: 13 grup dla 142 osób w tym 8 grup zewnętrznych i 5 grup funkcjonujących przy placówkach**
- **Całodobowe placówki socjalizacyjne, interwencyjne, wielofunkcyjne: 12 placówek dla 387 dzieci**
- **Ośrodki Adopcyjno - Opiekuńcze: 4 placówki**
- **Placówki wsparcia dziennego opiekuńcze: 21 placówek dla 745 dzieci,**
- **Placówki wsparcia dziennego specjalistyczne: 14 placówek dla 1372 dzieci**
- **Ośrodki poradnictwa: 3 placówki**
- **Interwencja kryzysowa: 2 placówki**
- **Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków: 2 mieszkania dla 10 osób**

3.1 Działania o charakterze profilaktycznym – placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego

Podstawowym zadaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego jest zapobieganie umieszczenia dziecka w placówce całodobowej. Zapewniając opiekę dziecku pozbawionemu częściowo opieki rodziców, zaspokajając jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne i religijne, proponując i ukazując właściwe postawy i wartości, których brakuje w rodzinie biologicznej dziecka, placówka zapobiega powielaniu negatywnych wzorców. Zadaniem placówek jest nie tylko bezpośrednia praca z dzieckiem, ale również praca z rodzinami wychowanków. Placówki realizują to zadanie poprzez organizowanie spotkań oraz grup wsparcia dla rodziców.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dzielą się na: opiekuńcze funkcjonujące minimum 4 godziny dziennie i specjalistyczne, które funkcjonują od 5 do 7 godzin dziennie oraz prowadzą dodatkowo co najmniej jedną z następujących form pracy – zajęcia socjoterapeutyczne, oddziaływania terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze. Niektóre placówki prowadziły również zajęcia w soboty czy niedziele. Organizowały również wiele wyjazdów sobotnio – niedzielnych poza Kraków.

W 2008 r. zlecano 16 organizacjom pozarządowym prowadzenie 33 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, oferujących 2067 miejsc. Ponadto funkcjonowały 2 publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dysponujące łącznie 50 miejscami.

Dzieci oprócz zajęć edukacyjnych, specjalistycznych czy rekreacyjnych mają również zapewniony posiłek dostosowany do pory dnia. Placówki zorganizowały również letnie

lub zimowe wyjazdy dla wychowanków, z których skorzystało 1 574 dzieci (w okresie wakacji 972 dzieci, natomiast w okresie ferii 602 dzieci).

Tabela: Charakterystyka placówek wsparcia dziennego

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania
1	Niepubliczna opiekuńcza	19	695	1423	1 578 754 zł
2	Niepubliczna specjalistyczna	14	1372	2325	4 892 800 zł
3	Publiczna opiekuńcza	2	50	50	229 760 zł
SUMA		35	2 117	3 798	6 701 316 zł

W ramach prowadzonego nadzoru nad zleconymi zadaniami przeprowadzono 110 kontroli mających na celu bieżącą weryfikację realizowanych zadań. Pracownicy MOPS brali także udział w 21 Zespołach do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, dokonujących oceny efektów podejmowanych działań oraz opracowujących kolejne.

W 2008 roku zorganizowano również dla dzieci korzystających z opieki w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego, konkurs plastyczny pt. „Życzliwość nie tylko od Święta.” W konkursie wzięło udział 19 placówek.

3.2 Poradnictwo prawne, psychologiczne, rodzinne i terapia rodzin

W 2008 roku poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 7 651 rodzin. Poradnictwo specjalistyczne realizowane było przez pracowników MOPS oraz przez ośrodki poradnictwa i terapii rodzin.

Pracownicy MOPS udzielili 15 358 porad prawnych oraz 3 578 porad psychologicznych. Poradnictwem objęli 6 449 osób.

Najwięcej porad prawnych udzielono z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego – 3 111, prawa lokalowego – 1 968, zabezpieczenia społecznego 997 oraz udzielając pomocy w sporządzeniu pism procesowych – 3 276.

Najwięcej porad psychologicznych udzielono z zakresu zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych dorosłych – 1 060 porad oraz rozwiązywania problemów wychowawczych i rodzinnych – 888 porad. Ponadto udzielono 339 porad z zakresu funkcjonowania społecznego poza rodziną, 52 porady z zakresu zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych dzieci; 248 porad z zakresu psychoedukacji. W kategorii diagnoza psychologiczna odnotowano 514 porad.

Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin prowadzone były w trzech ośrodkach poradnictwa (*zaznaczone na mapce str. 23*). Działania ośrodków adresowane są głównie do środowisk zagrożonych demoralizacją niewydolnych społecznie i wychowawczo, polegają na świadczeniu poradnictwa (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego) i terapii rodzinnej w formach indywidualnych i grupowych.

Łącznie przeprowadzono w nich 6 375 spotkań terapeutycznych i udzielono 1 887 porad specjalistycznych. Z pomocy ośrodków skorzystało 1 202 rodziny, ogółem pomocą ośrodków objęto 2 812 osób. W 420 przypadkach terapia zakończyła się trwałą poprawą funkcjonowania rodziny. Ośrodki funkcjonują od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 18.00. Na realizację zadania w 2008 r. przekazano dotację w wysokości 1 052 729 zł.

Tabela: Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin

Nazwa Ośrodka	Liczba spotkań terapeutycznych	Liczba udzielonych porad specjalistycznych	Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodków
Ośrodek Terapii i Poradnictwa Rodzinnego os. Krakowiaków 2	1 764	1 091	368
Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin ul. Krupniczej 38	1 678	579	280
Ośrodek terapii i poradnictwa pn. Krakowski Instytut Psychoterapii ul. Podbrzezie 6	2 933	217	554
Łącznie	6 375	1887	1202

3.3 Poradnictwo psychologiczne i prawne realizowane w ramach programu „Praca ze sprawcą przemocy”

W 2008 roku kontynuowano realizację programu korekcyjno-edukacyjnego „Praca ze sprawcą przemocy”. Program ma na celu eliminowanie zachowań przemocowych, zapewnienie bezpieczeństwa oraz zmniejszenie negatywnych następstw przemocy w rodzinie. Pomocą w ramach programu objęto 124 rodziny. W realizację programu bezpośrednio zaangażowanych było 18 pracowników socjalnych, 5 psychologów i 2 prawników.

W 2008 roku w ramach programu uruchomiono grupę korekcyjno-edukacyjną dla sprawców przemocy. W programie uczestniczyło 30 sprawców przemocy w rodzinie.

Dla podniesienia kompetencji zawodowych w zakresie pracy ze sprawcami przemocy, zorganizowano szkolenia pracowników MOPS realizujących program lub przygotowujących się do jego realizacji.

3.4 Poradnictwo telefoniczne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje pomoc telefoniczną prowadząc Krakowski Telefon Zaufania, który działa przez 7 dni w tygodniu, w godzinach 16:00 – 21:00. W Krakowskim Telefonie Zaufania w 2008 r. dyżury pełniły 23 osoby, udzielono 1 350 porad, głównie z zakresu: konfliktów małżeńskich i rodzinnych, problemów seksualnych, uzależnień, złego stanu zdrowia psychicznego i fizycznego oraz informacji ogólnych.

3.5 Interwencja Kryzysowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadanie interwencji kryzysowej zlecając prowadzenie i dotując Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą oraz sprawując nadzór nad Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej.

Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Działalność ośrodka obejmuje udzielenie poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, pedagogicznego, rodzinnego, pracy socjalnej oraz całodobowe zapewnienie schronienia dla 60 osób w celu ochrony przed sprawcą przemocy.

W 2008 roku Ośrodek udzielił schronienia 152 osobom, 71 dorosłym i 81 dzieciom. MOPS wydał 109 decyzji administracyjnych kierujących do Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą. Na realizację zadania w 2008 r. przekazano dotację w wysokości 406 674 zł. Całkowite koszty realizacji interwencji kryzysowej w 2008 roku wyniosły 1 637 996 zł. Wydatki jednostki publicznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej wyniosły 1 231 322 zł.

3.6 Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – ośrodki adopcyjno-opiekuńcze

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie dotował 3 niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze oraz sprawował nadzór nad 1 publicznym (*zaznaczone na mapce str. 23*). Z pomocy niepublicznych ośrodków adopcyjno-opiekuńczych w 2008 roku skorzystało: 1086 rodziców biologicznych, 934 rodziców zastępczych oraz kandydatów na rodziców zastępczych, 1033 rodziców adopcyjnych oraz kandydatów na rodziców adopcyjnych. Wydatki na realizację zadań przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze w 2008 roku wyniosły: 515 400 zł, ośrodków niepublicznych, 504 079 zł, jednostki publicznej

3.7 Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – rodziny zastępcze

W 2008 roku objęto pomocą 653 niezawodowe rodziny zastępcze (582 spokrewnione i 71 niespokrewnionych), ustanowione dla 781 dzieci zamieszkujących na terenie Krakowa. Sąd Rodzinny w 2008 roku ustanowił 77 nowych rodzin zastępczych dla 86 dzieci, 31 rodzin zastępczych zakończyło funkcjonowanie, 9 dzieci powróciło do rodziców biologicznych, 42 wychowanków usamodzielniało się.

W ramach wsparcia dla rodzin zastępczych podejmowano następujące działania:

1. na wniosek Sądu Rodzinnego przygotowano 116 opinii o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
2. przeprowadzono 706 wywiadów środowiskowych w celu rozeznania problemów opiekuńczo-wychowawczych służących „Ocenie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej”,
3. zorganizowano grupę wsparcia, w zajęciach której w ciągu roku uczestniczyło 70 rodzin zastępczych,
4. przygotowano plan pomocy dla 60 rodzin, zastępczych w oparciu o prace zespołów interdyscyplinarno-konsultacyjnych, w celu rozwiązania występujących w nich trudności opiekuńczo-wychowawczych,
5. we współpracy z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym organizowano comiesięczne spotkania ze specjalistami z zakresu psychologii rozwojowej, pedagogiki, terapii uzależnień, na których omówiono problemy w funkcjonowaniu 70 rodzin,
6. zapewniono wypoczynek wakacyjny dla 44 dzieci z rodzin zastępczych, dzieci te objęte były także pomocą w nauce realizowaną przez wolontariuszy,
7. udzielano rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej, w tym:
 - na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w łącznej wysokości 5 502 959,59 zł,
 - na częściowe pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej w łącznej wysokości 41 964,60 zł,
 - z tytułu zdarzenia losowego w wysokości 4 570,50 zł,
 - przeprowadzono 1686 wywiadów środowiskowych stanowiących podstawę przyznania świadczeń.

Praca prowadzona z rodzinami zastępczymi i biologicznymi doprowadziła do powrotu 9 dzieci pod opiekę rodziców biologicznych.

3.8 Zapewnienie opieki całodobowej dzieciom jej pozbawionym

3.8.1 Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2008 roku w Krakowie funkcjonowało 26 całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewniających 576 miejsc. Wśród nich 18 to placówki niepubliczne (zapewniają 325 miejsc) i 8 to placówki publiczne (zapewniają 251 miejsc). Jednocześnie w Krakowie funkcjonują 2 mieszkania chronione, prowadzone przez organizacje pozarządowe, zapewniając 10 miejsc (dla 6 mężczyzn i 4 kobiet).

W 2008 roku MOPS wydał 410 skierowań do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla 325 dzieci, w tym 50 skierowań przedłużających pobyt w placówce interwencyjnej. Spośród 325 dzieci skierowanych do placówek ok. 95 % pochodzi z Krakowa.

Wśród całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonowały:

- a. 2 placówki typu interwencyjnego (1 publiczna dla chłopców – 30 miejsc, 1 niepubliczna dla dziewcząt – 14 miejsc), zapewniające opiekę do chwili wydania przez sąd postanowienia o umieszczeniu dziecka w placówce, rodzinie zastępczej, adopcyjnej lub powrocie do rodziny biologicznej. Wydatki na utrzymanie placówek wyniosły 3 206 050 zł.
- b. 14 placówek typu socjalizacyjnego (w tym 11 autonomicznych grup usamodzielnienia, z czego 7 grup funkcjonujących w ramach placówek), zapewniających łącznie 408 miejsc (187 w placówkach niepublicznych i 221 w publicznych). Wydatki na utrzymanie placówek wyniosły 16 439 288 zł.
- c. 1 placówka typu wielofunkcyjnego (niepubliczna), zapewniająca łącznie 55 miejsc, w tym 25 miejsc w ramach opieki interwencyjnej oraz 30 miejsc w ramach opieki socjalizacyjnej. Wydatki placówki wyniosły 1 680 447 zł.
- d. 10 placówek typu rodzinnego (1 publiczna i 9 niepublicznych), zapewniających 77 miejsc. Wydatki na utrzymanie placówek niepublicznych wyniosły 1 447 603 zł, a placówki publicznej 183 476 zł.

Wydatki na utrzymanie całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2008 roku wyniosły 29 658 186 zł, w tym 14 404 914 zł to wydatki placówek publicznych.

W 2008 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego odbyło się 165 posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, z udziałem pracowników MOPS.

Za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, rodzice dziecka a także opiekunowie prawni, zobowiązani są ponosić opłatę. W 2008 roku wydano 232 decyzje administracyjne w sprawie ustalenia wysokości opłat rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W roku 2008 funkcjonowały też 2 mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych. Ze świadczenia w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym w roku 2008 skorzystało 9 wychowanków placówek. Koszt funkcjonowania mieszkań wyniósł 87 816 zł.

W 2008 roku kontynuowano również działania polegające na przystosowaniu do standardów opieki i wychowania przewidzianych przepisami prawa, zmniejszono liczbę miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych: Dom Dziecka Nr 1, ul. Krupnicza 38 – do 48 (od czerwca 2008 r.), Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Nr 2,

ul. Chmielowskiego 6 – do 14 (od października 2008 r.), Interwencyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza dla Dziewcząt, os. Willowe 19 – do 14 (od czerwca 2008 r.)

3.8.2 Pogotowia rodzinne

Szczególnym typem rodzin zastępczych są rodziny realizujące zadania pogotowia rodzinnego. Jest to interwencyjna, krótkoterminowa maksymalnie do 15 miesięcy forma opieki nad dzieckiem, sprawowana przez odpowiednio przeszkolone zawodowe rodziny zastępcze w celu zapewnienia dziecku optymalnych warunków rozwoju. W roku 2008 działało łącznie 25 pogotowia rodzinnych dysponujących 60 miejscami. W ciągu roku przebywało w nich 112 dzieci.

Umieszczenie dziecka w pogotowiu rodzinnym powodowane było głównie: pozostawianiem przez matkę noworodka w szpitalu bez opieki (47 dzieci), zaistnieniem sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu dziecka wymagających natychmiastowej interwencji (6 dzieci).

Wysokość środków wydatkowanych w 2008 roku na pomoc dzieciom umieszczonym w pogotowia, zamknęła się w kwocie 597 342,88 zł.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, w odniesieniu do pogotowia rodzinnych, obejmowały w szczególności:

- przeprowadzanie 141 wywiadów środowiskowych w pogotowiu rodzinnym i wśród rodziców biologicznych, w celu przyznania pomocy, oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka, ustalenia odpłatności oraz rozeznania sytuacji materialnej i rodzinnej rodziców biologicznych na potrzeby sądu rodzinnego,
- wydanie 135 decyzji dotyczących: pomocy pieniężnej z tytułu częściowego pokrycia kosztów utrzymania dzieci przebywających w pogotowia rodzinnych (95 decyzji) i wydanie decyzji o wysokości odpłatności rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pogotowiu rodzinnym (40 decyzji),
- kontakty z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem spraw dzieci i przygotowywanie dokumentacji obrazującej sytuację dziecka, głównie na potrzeby sądu, współpracę z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi obejmującą: sprawy związane z pogotowia rodzinnych, dziećmi umieszczonymi w pogotowia rodzinnych i ich rodzicami biologicznymi,
- spotkania zespołów konsultacyjnych złożonych z pracowników MOPS oraz innych instytucji zaangażowanych w proces pomocy dzieciom przebywającym w pogotowia rodzinnych – 113 spotkań,
- prowadzenie grupy wsparcia – spotkania mające na celu wsparcie pracy pogotowia rodzinnych – w 2008 roku odbyło się 14 takich spotkań,
- ocenę pracy i kompetencji pogotowia rodzinnych wraz z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi w celu indywidualnego wsparcia pogotowia rodzinnych i podniesienia ich kompetencji.

3.8.3 Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze

W 2008 roku w Krakowie funkcjonowały 4 zawodowe niespokrewnione z dzieckiem specjalistyczne rodziny zastępcze. Rodziny te zapewniały opiekę 4 dzieciom z problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji. Pracownicy socjalni MOPS utrzymywali bieżący kontakt z rodzinami poprzez wizyty w miejscu zamieszkania, udzielali im wsparcia w realizacji zadań opiekunów zastępczych w formie pracy socjalnej.

Wysokość środków wydatkowanych w 2008 roku na pomoc dzieciom umieszczonym w rodzinach specjalistycznych, wyniosła 37 337 zł.

3.9 Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

Zadania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną obejmują m.in. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i na kontynuowanie nauki oraz pomoc w integracji ze środowiskiem osobom opuszczającym rodziny zastępcze, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

W 2008 roku udzielono pomocy związanej z usamodzielnieniem 503 wychowankom rodzin zastępczych i placówek.

Tabela: Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek

Lp.	Miejsce pobytu wychowanka przed usamodzielnieniem	Liczba wychowanków objętych pomocą na usamodzielnienie w 2008 r.
1.	Rodziny zastępcze	308
2.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	147
3.	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	35
4.	Zakłady poprawcze	13

Wychowankowie zostali objęci pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez następujące działania:

- uczestnictwo pracowników socjalnych w przygotowaniu 310 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia,
- pełnienie przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcji opiekuna usamodzielnienia dla 34 wychowanków,
- wsparcie w formie pracy socjalnej: starań o uzyskanie lokalu mieszkalnego, wyboru szkoły, kursów, aktywizacji zawodowej,
- objęcie 47 usamodzielniających się wychowanków projektem pn. „Aktywni społecznie przedsiębiorczy w zawodzie”, współfinansowanym przez Unię Europejską (*szczegóły w rozdziale 5.1 Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską – Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*),
- udzielanie pomocy pieniężnej, w tym:
 - a. na kontynuowanie nauki w łącznej wysokości: 1 727 958 zł,
 - b. na usamodzielnienie w łącznej wysokości: 265 495 zł,
 - c. na zagospodarowanie w formie rzeczowej w łącznej wysokości: 400 090 zł.
 Całkowity koszt pomocy na rzecz usamodzielniających się wychowanków wyniósł 2 393 545 zł.

3.10 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów

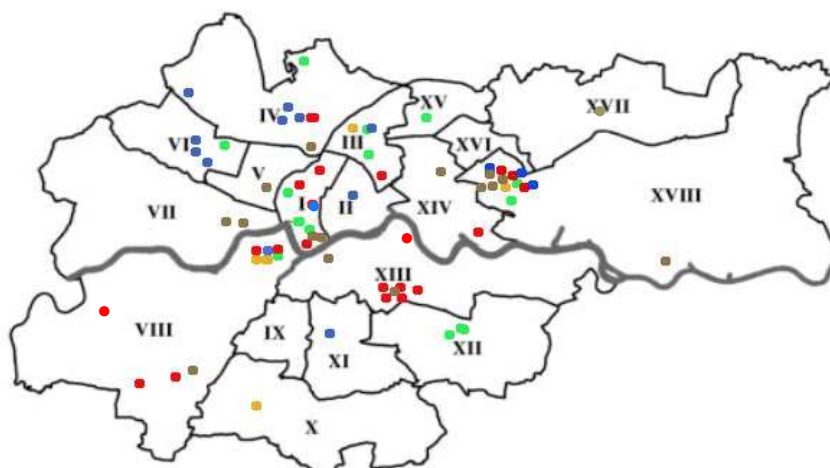
W związku z art. 86 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej powiaty mają obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. W 2008 roku

realizowano 163 porozumienia i umowy, z tego 72 zawarte w roku 2008 regulujące kwestie wydatków. Na podstawie powyższych porozumień oraz umów zawartych w latach 2004-2008 powiaty były zobowiązane w roku 2008 do zwrotu środków finansowych w wysokości 3 246 265 zł.

3.11 Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

Podstawowym założeniem jest umożliwienie jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania. W takim ujęciu instytucjonalne, szczególnie całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów innymi sposobami.

System wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych

- Domy Pomocy Społecznej: 18 placówek dla 2060 osób,
- Rodzinny Dom Pomocy : 1 placówka dla 4 osób,
- Mieszkania chronione: 5 placówek dla 23 osób
- Środowiskowe Domy Samopomocy: 12 placówek dla 381 miejsc
- Ośrodki Wsparcia Dla Osób Starszych: 14 placówek dla 670 osób
- Warsztaty Terapii Zajęciowej: 15 placówek dla 507 osób

3.12 Dzielne Ośrodki Wsparcia

Dzięki tej formie pomocy osoby starsze, niepełnosprawne i osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą zaspokoić potrzebę kontaktu i integracji społecznej, bez ostatecznego zerwania więzi z rodziną i środowiskiem, w którym żyją. Otrzymują jednocześnie wsparcie specjalistów, przede wszystkim rehabilitację społeczną i usprawniającą, zajęcia kulturalno – oświatowe, psychoterapię oraz posiłki.

3.12.1 Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych

Ośrodki dziennego pobytu dla osób starszych (zaznaczone na mapce str. 30) zapewniają szeroką ofertę usług oraz możliwość zorganizowania wolnego czasu. W 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie sprawował nadzór nad jednym ośrodkiem wsparcia dla osób starszych, Miejskim Dziennym Domem Pomocy Społecznej.

W ramach tej miejskiej jednostki organizacyjnej funkcjonowało w 2008 r. sześć Domów, w skład których wchodziły Kluby Seniora zlokalizowane w różnych dzielnicach Krakowa.

Tabela: Placówki wchodzące w skład Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej

<i>Adres placówki</i>	<i>Dzielnice Krakowa</i>
<i>Dom Nr 1 - ul. Sas-Zubrzyckiego 10</i>	<i>Dzielnica XI</i>
<i>Dom Nr 2 - ul. Gurgacza 5</i>	<i>Dzielnica II</i>
<i>Dom Nr 3 - ul. Korczaka 4</i>	<i>Dzielnica IV</i>
<i>Dom Nr 4 - ul. Sudolska 7</i>	<i>Dzielnica III</i>
<i>Dom Nr 5 - ul. Nad Sudotem 32</i>	<i>Dzielnica IV</i>
<i>Dom Nr 6 – Centrum Kultury i Rekreacji Seniorów, os. Szkolne 20</i>	<i>Dzielnica XVIII</i>
<i>Klub Seniora ul. Focha 39</i>	<i>Dzielnica VII</i>
<i>Klub Seniora - ul. Krowoderskich Zuchów 6</i>	<i>Dzielnica IV</i>
<i>Klub Seniora - ul. Balicka 289</i>	<i>Dzielnica IV</i>
<i>Klub Seniora - ul. Bandtkiego 19</i>	<i>Dzielnica VI</i>
<i>Klub Seniora - ul. G. Zapolskiej 15</i>	<i>Dzielnica VI</i>

Jednocześnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie udzielając dotacji podmiotom niepublicznym zlecał prowadzenie 3 ośrodków wsparcia dla osób starszych.

Tabela: Niepubliczne Dienne Ośrodki Wsparcia dla osób starszych

<i>Adres placówki</i>	<i>Liczba miejsc</i>	<i>Podmiot prowadzący</i>
<i>Pl. Gen. W. Sikorskiego 14/2</i>	<i>30</i>	<i>Zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego</i>
<i>Os. Górali 23-24 i os. Hutnicze 5</i>	<i>70</i>	<i>Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes”</i>
<i>Ul. Komandosów 18</i>	<i>30</i>	<i>Caritas Archidiecezji Krakowskiej</i>

Ze świadczeń ośrodków wsparcia dla osób starszych w 2008 roku skorzystało 1 249 osób. Uczestnicy w ramach zajęć mogli korzystać z rehabilitacji, psychoterapii, terapii zajęciowej grupowej i indywidualnej, zajęć kulturalno - rekreacyjnych oraz posiłków.

Osoby starsze kierowane są do ośrodków wsparcia na podstawie decyzji administracyjnej, w roku 2008 wydanych łącznie w ilości 983. Przebywanie w placówkach jest częściowo odpłatne i zależy od dochodu. W roku 2008 w placówkach przeprowadzono 3 kontrole.

3.12.2 Środowiskowe domy samopomocy

W Krakowie w 2008 roku funkcjonowało 12 środowiskowych domów samopomocy (zaznaczone na mapce str. 30), przy czym 11 placówek zapewniających łącznie 307 miejsc to jednostki niepubliczne, a 1 placówka zapewniająca 54 miejsca to miejska jednostka organizacyjna.

Wśród środowiskowych domów samopomocy, 3 dysponują miejscami dla 104 osób chorujących psychicznie, a 9 dysponuje miejscami dla 257 osób z innymi rodzajami zaburzeń psychicznych. Środowiskowe domy samopomocy to ośrodki wsparcia dla osób chorych psychicznie, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, a także chorobą Alzheimera.

Pomoc świadczona w tych ośrodkach ma na celu utrzymanie osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałanie instytucjonalizacji, czyli umieszczeniu osoby z zaburzeniami psychicznymi w placówce całodobowej opieki.

W 2008 roku do środowiskowych domów samopomocy skierowano na podstawie decyzji administracyjnych 422 osoby. Na bieżącą działalność środowiskowych domów samopomocy wydatkowano 3 537 005 zł, w tym 529 678 zł to wydatki jednostki publicznej.

Zgodnie z przyjętą strategią rozwoju pomocy środowiskowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi planowane było uruchomienie w 2008 roku nowego Środowiskowego Domu Samopomocy przeznaczonego dla 20 osób dotkniętych chorobą Alzheimera. Jednakże pomimo ogłaszanych konkursów ofert nie udało się uruchomić tego ośrodka. Podmiot

przystępujący do konkursów nie spełniał wymogów formalnych. Wobec powyższego uruchomienie tego ośrodka wsparcia zostało przesunięte na rok 2009.

3.13 Punkt obsługi osób niesłyszących

Punkt obsługi osób niesłyszących funkcjonuje w strukturze MOPS od października 2003 roku. Jego siedziba mieści się na terenie Filii nr 1 MOPS przy ul. Rzeźniczej 2. Podstawowym celem działalności punktu jest likwidacja barier w komunikowaniu się, kompleksowa i fachowa obsługa osób głuchych i niedosłyszących oraz współpraca z Polskim Związkiem Głuchych. Pracownik socjalny posiadający umiejętność porozumiewania się w języku migowym przeprowadza wywiady środowiskowe u osób z uszkodzonym słuchem, kompletuje dokumenty niezbędne do udzielenia pomocy finansowej. W 2008 roku Punkt udzielił wsparcia około 240 osobom, stale pomocą objętych jest 10 rodzin niesłyszących.

3.13.1 Mieszkania chronione

Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi (*zaznaczone na mapce str. 30*) zapewniają bezpieczne, całodobowe zakwaterowanie, a udzielane wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych służy częściowemu lub całkowitemu usamodzielnieniu się osobom w nich przebywających. Mieszkania chronione są uzupełnieniem form wsparcia skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, zapobiegają także utrwalaniu zależności podopiecznych od instytucji pomocowych. W 2008 r. funkcjonowało 5 mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 23 miejscami. Z tej formy pomocy skorzystało 26 osób. Wydano łącznie 39 decyzji administracyjnych kierujących do mieszkań. Koszt realizacji zadania w 2008 roku wyniósł 147 700 zł.

3.14 Domy Pomocy Społecznej

Osoby wymagające całodobowej opieki, kiedy nie ma możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania przez rodzinę i gminę, kierowane są do domów pomocy społecznej. Placówki świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne, na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku lub choroby. Formy i zakres usług wynikają z indywidualnych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

W 2008 roku w Krakowie funkcjonowało 18 domów pomocy społecznej, 4 placówki to jednostki niepubliczne 14 placówek to miejskie jednostki organizacyjne. W roku 2008 roku w domach pomocy społecznej znalazło opiekę łącznie 2 388 osób.

Tabela: Domy pomocy społecznej wg typów funkcjonujące w 2008 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Typ placówki	Rok 2008 (stan na 31 grudnia)			
	Liczba miejsc w DPS – miejskich jednostkach organizacyjnych		Liczba miejsc w DPS – prowadzonych przez organizacje pozarządowe	
Dla osób w podeszłym wieku	2	172	1	67
Dla osób przewlekle somatycznie chorych	5	806	2	95
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	4	595	-	-
Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	2	125	-	-
Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1	180	0	0
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	0	0	1	20
Ogółem:	14	1878	4	182

W roku 2008 do MOPS, wpłynęły 672 wnioski osób ubiegających się o miejsce w domu pomocy społecznej. Łącznie wydano 2536 decyzji i postanowień, w tym m.in. 518 decyzji umieszczających i 706 decyzji ustalających odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej (w domach na terenie Gminy Miejskiej Kraków umieszczono 265 osób, natomiast w domach na terenie innego powiatu umieszczono 49 osób). Jednocześnie zawarto 56 umów z osobami zobowiązanymi do ponoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, na łączną kwotę 19 944 zł.

W roku 2008 przeprowadzono 9 kontroli w nadzorowanych domach pomocy społecznej. Wydatki na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w roku 2008 wyniosły 73 317 728 zł, w tym 68 449 878 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych.

W oparciu o istniejącą infrastrukturę domów pomocy społecznej w 2008 roku w miejsce 5 miejskich jednostek organizacyjnych funkcjonujących przy ul Łanowej utworzono trzy jednostki, ograniczając w ten sposób wydatki na administrację.

Jednocześnie w ramach osiągnięcia standardów przewidzianych przepisami, przygotowano do osiągnięcia standardów i uzyskania bezwarunkowego pozwolenia na prowadzenie 3 domów pomocy społecznej (2 publiczne i 1 niepubliczny, 313 miejsc). Aktualnie 4 domy pomocy społecznej spełniają wymagane standardy (177 miejsc, 2 publiczne i 2 niepubliczne).

3.15 Rodzinny dom pomocy

Szczegóły w rozdziale 1.1 Nowe istotne przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2008 roku.

3.16 Pomoc na rzecz osób bezdomnych

3.16.1 Zapewnienie schronienia

Realizacja zadania odbywała się poprzez zlecenie podmiotom niepublicznym prowadzenia 3 placówek czasowego zakwaterowania i mieszkań chronionych dla osób bezdomnych. W roku 2008 przeprowadzono 4 kontrole w zakresie oceny prawidłowości wykonywanych obowiązków wynikających z umowy oraz obowiązujących przepisów.

1. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sottysowskiej 13 c.

Schronisko i Przytulisko dla Bezdomnych Kobiet prowadzone jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Schronisko zapewnia całodobowe schronienie dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi powyżej 10 roku życia, zapewnia 53 miejsca noclegowe i 6 miejsc interwencyjnych. Schronisko realizuje pomoc psychologiczną, prawną, pedagogiczną oraz pomoc pracownika socjalnego i pielęgniarki. Wsparcie ma na celu możliwie szybki powrót mieszkanek samodzielnego funkcjonowania poza schroniskiem i instytucjami pomocowymi.

W 2008 roku w placówce przebywało 56 kobiet i 31 dzieci. Usamodzieliło się 17 kobiet wraz z 8 dziećmi. W roku 2008 w Schronisku realizowano również programy pn. „Pomocna Dłoń” obejmujący „Grupę Samopomocową” oraz „Szkołę dla rodziców”, a także „By lepiej Życ” i „Kreatywka”, których zakres obejmował pracę nad rozwojem psychospołecznym dzieci i młodzieży.

2. *Dom Matki i Dziecka przy ul. Żywieckiej 16.*

Dom Matki i Dziecka prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Placówka realizuje pomoc w formie całodobowego schronienia i wsparcia dla matek z dziećmi do lat 10 oraz kobiet w ciąży, zapewnia 45 miejsc. Placówka realizuje pomoc psychologiczną, prawną, pedagogiczną oraz pomoc pracownika socjalnego i pielęgniarki.

Głównym celem działalności placówki jest motywowanie mieszkanek do działań w kierunku uregulowania swojej sytuacji, poszukiwania pracy i mieszkania. Dużą uwagę poświęca się kształtowaniu właściwych postaw i pozytywnych relacji matek z dziećmi. W 2008 roku wprowadzono też zajęcia z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego.

W roku 2008 zapewniono schronienie dla 31 matek i 47 dzieci. Placówkę opuściło 13 kobiet wraz z 25 dziećmi, podnajmując lokal mieszkalny lub powracając do środowiska rodzinnego.

3. *Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Makuszyńskiego 19.*

Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn, w 2008 roku prowadzona była przez Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Placówka zapewnia schronienie bezdomnym pełnoletnim mężczyznom, zgodnie z umową zapewniała od października do marca 216 miejsc noclegowych, od kwietnia do maja 156 miejsc, od czerwca do września 132 miejsca, w tym 30 miejsc całodobowych dla osób, którym świadczone są usługi opiekuńcze (opieka higieniczna, dostarczanie posiłków, opatrunki, pielęgnacja).

Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn oferuje pomoc psychologiczną, terapeutyczną, prawną i pomoc w formie pracy socjalnej. W 2008 roku w placówce odbywały się także spotkania grup samopomocowych: „AA”, oraz „Samopomocy Bezdomnych”, prowadzono także grupy o charakterze treningowym w zakresie umiejętności życiowych.

W roku 2008 z pomocy w formie czasowego schronienia w Noclegowni skorzystały 402 osoby. Usamodzielnili się 4 osoby.

4. *Mieszkania Chronione dla Bezdomnych Mężczyzn*

Szczegóły w rozdziale 1.1 Nowe istotne przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2008 roku.

3.16.2 Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, w celu rozeznania sytuacji osobistej i bytowej bezdomnych klientów przeprowadzili 2 769 wywiadów środowiskowych. Wydano 7 621 decyzji administracyjnych. Świadczeniami finansowymi objęto łącznie 942 osoby bezdomne, zaś pracą socjalną 1 426 gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby bezdomne.

Bezdomni korzystają z różnego typu pomocy materialnej i usługowej, analogicznie do pozostałych mieszkańcom Krakowa. Podobnie jak w przypadku pozostałych klientów, w 2008 roku głównym instrumentem wsparcia osób bezdomnych był, z uwagi na skalę jego realizacji, Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (*szczegóły w rozdziale 2.7 Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*).

W ramach programu pomoc otrzymały 772 osoby bezdomne, na łączną kwotę 385 969,20 zł, średnia wartość pomocy na osobę (rocznie) wyniosła 499,96 zł.

Jednocześnie w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób bezdomnych starających się o udzielenie pomocy społecznej w 2008 roku MOPS realizował również poniższe świadczenia:

1. W ramach zadań własnych gminy szczególnie:

- zasiłki okresowe (w części obowiązkowej dotowane z budżetu państwa i w części dodatkowej finansowane przez gminę) dla 423 gospodarstw domowych na łączną kwotę 356 162,93 zł, średnia wartość pomocy na gospodarstwo wyniosła 841,99 zł rocznie,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup odzieży, dla 183 osoby, na łączną kwotę 29 909 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 163,43 zł rocznie,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup węgla, dla 29 osób, na łączną kwotę 11 300 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 389,66 zł rocznie,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup leków, dla 122 osoby, na łączną kwotę 19 428,76 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 159,25 zł rocznie.

2. W ramach zadań zleconych gminie:

- zasiłki stałe dla 248 osób, na łączną kwotę 900 397,05 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 3 630,63 zł rocznie,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 240 osób, na łączną kwotę 80 218,73 zł, średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 334,24 zł rocznie.

3.16.3 Wsparcie bezdomnych w ramach pracy socjalnej metodą „Streetwork”

W 2008 roku osoby bezdomne objęto również pracą socjalną realizowaną metodą „Streetwork”. W ramach pracy socjalnej „na ulicy” przeprowadzono 181 dyżurów, w trakcie których przeprowadzono 911 rozmów z osobami bezdomnymi. Przeprowadzono też 437 konsultacji w punkcie konsultacyjnym dla 197 osób. Podjęto 55 interwencji oraz 66 towarzyszeń – 47 osobom bezdomnym m.in. podczas kontaktów z Urzędem Miasta Krakowa, Komisariatami Policji, przychodniami zdrowia, szpitalami. W uzasadnionych przypadkach świadczone pomoc w postaci interwencyjnego wydawania żywności, środków higienicznych oraz biletów jednorazowych komunikacji miejskiej. Z uwagi na problem uzależnienia od alkoholu spotykany wśród osób bezdomnych specjaliści z Poradni Alko-Med pełnili dyżury w siedzibie „streetworkerów”.

Jednocześnie „streetworkerzy” przeszkolili Strażników Miejskich z 7 Oddziałów, w zakresie „Metody Streetwork jako alternatywnej metody pracy służb miejskich wobec osób bezdomnych”.

3.16.4 Akcja „Pomoc Osobom Żebrzącym”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie we współpracy ze Strażą Miejską w 2008 roku realizował akcję „Pomoc Osobom Żebrzącym” mającą na celu ograniczenie problemu żebractwa na terenie Krakowa. Zorganizowano 38 wyjść, nawiązano kontakt ze 102 osobami żebrzącymi. Napotkane osoby były informowane o możliwościach uzyskania pomocy społecznej, rozdawano ulotki informacyjne o formach pomocy realizowanych przez MOPS oraz organizacje pozarządowe.

3.16.5 Interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych w okresie zimowym – „Akcja Zima”

Projekt socjalny „Akcja Zima 2008” realizowany był od stycznia do marca oraz od listopada do grudnia 2008 roku, przez pracowników socjalnych Działu Pomocy Bezdomnym przy współpracy ze Strażą Miejską, Policją i Strażą Ochrony Kolei.

Celem projektu było przeciwdziałanie zagrożeniu utraty zdrowia lub życia wskutek nadmiernego wychłodzenia organizmu osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych na terenie Krakowa. W ramach projektu podejmowane były interwencje w środowisku osób bezdomnych w godzinach nocnych w asyście funkcjonariuszy. Działania w ramach projektu służą dostarczeniu osobom bezdomnym niezbędnej informacji na temat możliwości skorzystania z pomocy, kreują u osób bezdomnych pozytywny wizerunek służb miejskich, pozwalają określić skalę zjawiska bezdomności na terenie Krakowa poprzez sporządzenie mapy miejsc pobytu osób bezdomnych. W sytuacjach niecierpiących zwłoki osoba bezdomna zostaje przewieziona do placówki czasowego schronienia.

W 2008 roku zorganizowano 25 wejść w środowisko osób bezdomnych, nawiązano kontakt z 248 osobami przebywającymi w 166 miejscach na terenie całego Krakowa.

3.16.6 Grupowe formy wsparcia osób bezdomnych

W ramach grupowych form wsparcia osób bezdomnych pracownicy socjalni MOPS prowadzili „Grupę Wsparcia” oraz uczestniczyli w prowadzeniu „Grupy Wsparcia dla Osób Wychodzących z Bezdomności”

W spotkaniach „Grupy Wsparcia” regularnie uczestniczyło 12 osób bezdomnych, odbyły się 24 spotkania. W trakcie zajęć członkowie grupy nabyli umiejętności planowania swoich działań oraz zdobyli wiedzę o uprawnieniach z zakresu zabezpieczenia społecznego.

„Grupa Wsparcia dla Osób Wychodzących z Bezdomności” była współprowadzona przez pracownika socjalnego i Brata Albertyna, z przytuliska dla bezdomnych. Z uczestnikami grupy zawierano indywidualne programy wychodzenia z bezdomności oraz kontrakty socjalne. W 2008 roku usamodzielniało się 11 osób - uczestników grupy, które podjęły pracę zarobkową.

3.16.7 Organizacja wieczerzy wigilijnej dla osób bezdomnych

MOPS kolejny rok był współorganizatorem wieczerzy wigilijnej dla bezdomnych w krągankach Bazyliki Ojców Franciszkanów. W wieczerzy wigilijnej uczestniczyło 800 osób bezdomnych i samotnych, dla których przygotowano posiłek i paczki żywnościowe. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie dofinansował realizację zadania kwotą 20 000 zł.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2008

Rozdział:
**Rehabilitacja zawodowa i społeczna
osób niepełnosprawnych**

4 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania realizowane są na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.). Na realizację zadań Zarząd PFRON przekazał kwotę 21 246 706 zł, z czego na zadania realizowane przez MOPS wydano 19 744 416 zł.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej, realizowane są przez Grodzki Urząd Pracy, przeznaczono na nie kwotę 876 854 zł.

4.1 Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej

4.1.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej (*zaznaczone na mapce str. 30*) to placówki mające na celu przygotowanie osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia. Zadanie to realizowane jest poprzez wsparcie osób niepełnosprawnych w nabywaniu kompetencji społecznych, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej, naukę wykonywania czynności koniecznych do codziennego funkcjonowania, w szczególności w zakresie pełnienia ról społecznych, w tym zawodowych.

W roku 2008 w Krakowie funkcjonowało 14 Warsztatów Terapii Zajęciowej, które dysponowały 507 miejscami dla osób niepełnosprawnych. Wśród funkcjonujących warsztatów w 2008 roku jeden z nich to nowo utworzona placówka, dofinansowano również rozszerzenie o 5 miejsc Warsztatu przy Stowarzyszeniu Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes”. Działalność WTZ współfinansowana była ze środków PFRON w kwocie 6 664 585 zł. oraz ze środków Gminy Miejskiej Kraków w kwocie 282 004 zł.

4.1.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2008 roku 5 805 osób niepełnosprawnych i opiekunów starało się o uzyskanie dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. Pozytywnie rozpatrzono i przyznano dofinansowania 5 292 osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom. W wyniku zgłoszonych rezygnacji ostatecznie z turnusów skorzystało 4 520 osób (3 297 niepełnosprawnych osób dorosłych, 265 niepełnosprawnych dzieci oraz 958 opiekunów tych osób). Łączna suma wypłaconych dofinansowań wynosi 2 803 069 zł.

4.1.3 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Celem realizacji zadań wspierających i promujących twórczość osób niepełnosprawnych oraz doskonalenie ich sił psychofizycznych poprzez organizowanie zajęć rekreacyjnych, zawodów i imprez sportowych, jest integracja społeczna oraz podniesienie świadomości pełnosprawnych mieszkańców Krakowa w zakresie problemów i potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Realizacja zadania odbywała się poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób. Dzięki współpracy zorganizowano około 130 przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych. Łącznie wzięło w nich udział 11 370 niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa, a także osoby im towarzyszące

lub opiekunowie. Koszt udzielonych dofinansowań dla organizacji pozarządowych w tym zadaniu wyniósł 617 625 zł.

4.1.4 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze obejmowało m.in. takie przedmioty jak: wózki inwalidzkie, aparaty słuchowe, parapodia i najczęściej w całości pokrywało koszty poniesione na ich zakup przez osoby niepełnosprawne. Natomiast w przypadku dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego m. in.: rowerów rehabilitacyjnych, piłek do ćwiczeń, łóżek; zarówno osoby indywidualne jak i instytucje otrzymywały zgodnie z przepisami dofinansowanie do 60% kosztów zakupu sprzętu.

W 2008 roku złożonych zostało 2 690 wniosków o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Wypłacono dofinansowania w wysokości 3 226 879 zł dla 2 626 osób niepełnosprawnych.

W zakresie dofinansowań zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zawarto 4 umowy z instytucjami prowadzącymi działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych na kwotę 33 710 zł.

4.1.5 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

MOPS zawarł z osobami niepełnosprawnymi 2 380 umów w sprawie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Zrealizowano 2 302 umowy na kwotę 6 398 548 zł, w tym na:

- likwidację barier architektonicznych (m.in. przystosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych, zakup transporterów schodowych lub sufitowych) wypłacono świadczenia dla 162 osób, w wysokości 2 294 424 zł.
- likwidację barier w komunikowaniu się (m.in. zakup radiomagnetofonów, komputerów, faksów) wypłacono świadczenia dla 1 786 osób, w wysokości 3 772 423 zł.
- likwidację barier technicznych (m.in. zakup ciśnieniomierzy, glukometrów mówiących, testerów kolorów) wypłacono świadczenia dla 354 osób, w wysokości 331 701 zł.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2008**

**Rozdział:
Inne działania podejmowane przez
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**

5 Inne działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

5.1 Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską – Projekty systemowe Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013

I. Projekt pn. „Pora na aktywność - aktywizacja i integracja klientów MOPS w Krakowie” w ramach poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, POKL.

Głównym celem projektu było przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu klientów MOPS i ich rodzin oraz ludzi młodych w wieku 15-25 lat zagrożonych marginalizacją. Projekt zakładał pracę z uczestnikami za pomocą narzędzi jakimi są kontrakt socjalny i program aktywności lokalnej. W projekcie uczestniczyło 711 osób, z czego 612 osób było objęte działaniami w ramach kontraktów socjalnych, a 99 osób było objęte Programem Aktywności Lokalnej „Daj się poznać streetworkerom”.

Kontrakty socjalne realizowali klienci MOPS, będący w wieku aktywności zawodowej, niepracujący, doświadczający trudności życiowych, napotykający na bariery utrudniające aktywizację społeczną i zawodową i pragnący zmienić swoją sytuację życiową. Klienci mieli możliwość skorzystania z następujących form wsparcia:

- uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez Klub Integracji Społecznej – 257 osób,
- porada doradcy zawodowego – 89 osób,
- kursy podnoszące kwalifikacje istotne na rynku pracy oraz kursy zawodowe – 79 osób,
- pomoc asystenta rodzinnego – 53 rodziny objęte wsparciem,
- poradnictwo prawne – 8 osób,
- poradnictwo psychologicznego – 19 osób,
- porada brokera edukacyjnego – 5 osób,
- uczestnictwo w kilkudniowych wyjazdach integracyjnych, w ramach, których przeprowadzono zajęcia mające na celu podniesienie kompetencji życiowych i społecznych, prowadzona była terapia rodzinna i terapia uzależnień – 321 osób dorosłych oraz 145 dzieci.

Działaniami Programu Aktywności Lokalnej (PAL) objęte były osoby młode, zagrożone wykluczeniem społecznym i zawodowym, zaspokajające swoje potrzeby społeczne, emocjonalne i indywidualne na ulicach 7 osiedli Krakowa. Uczestnicy PAL mieli możliwość skorzystania z takich form wsparcia jak:

- porady doradcy zawodowego – 27 osób,
- warsztaty umożliwiające nabycie nowych kompetencji zawodowych („Role zawodowe – przeciwdziałanie dyskryminacji w pracy”, „Rozwiązywanie sytuacji trudnych”) – 27 osób,
- warsztaty umożliwiające nabycie nowych kompetencji społecznych („Zachowania ryzykowne”, „Warsztaty rozwijające kompetencje interpersonalne pn. Kino Letnie”, „Warsztat pierwsza pomoc” „Warsztaty fotograficzne wraz z konkursem prac” – 101 osób,
- kursy zawodowe (obsługi wózka widłowego, prawa jazdy kat. B, alpinizm przemysłowy) – 25 osób,
- skierowania na badania specjalistyczne – 25 osób,
- trening kompetencji społecznych (grupy sportowe, Wola Champions League) – 305 osób.

Dodatkowo w 2008 roku MOPS w ramach projektu systemowego zatrudnił 15 pracowników socjalnych, którym powierzono realizację kontraktów socjalnych przy wsparciu pozostałych pracowników ośrodka. W ramach wsparcia klientów i ich rodzin MOPS wypłacił zasiłki celowe oraz zasiłki okresowe na łączną kwotę 210 424 zł, które stanowiły wkład własny w realizacji projektu.

II. Projekt pn. „Aktywni społecznie, przedsiębiorczy w zawodzie” w ramach poddziałania poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

Głównym celem projektu było poszerzenie oferty instrumentów aktywizujących grupę osób niepełnosprawnych i usamodzielniających się wychowanków, w tym upowszechnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i specjalistycznej informacji. W projekcie uczestniczyło 1 620 osób, z czego 47 osób było objęte działaniami w ramach Indywidualnych Programów Usamodzielniania, a 1 573 osoby były objęte Programem Aktywności Lokalnej - program wsparcia na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych.

W ramach Indywidualnych Programów Usamodzielniania, usamodzielniając się wychowankowie skorzystali z następujących form wsparcia:

- pomoc na zagospodarowanie – 32 osoby,
- poradnictwo prawne – 21 osób,
- porada brokera edukacyjnego – 19 osób,
- zajęcia podnoszące kompetencje zawodowe – 21 osób,
- terapia rodzinna – 2 osoby.

W ramach programu wsparcia na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych pn. „Poznaj możliwości, pomóż sobie” prowadzono działania na rzecz osób niepełnosprawnych, nieaktywnych zawodowo, w wieku aktywności zawodowej, korzystających z pomocy społecznej. Uczestnicy zostali objęci następującymi działaniami:

- wprowadzono nową usługę asystenta osoby niepełnosprawnej, z której skorzystało 321 osób, w tym 148 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 163 osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 10 osób z lekkim stopniem niepełnosprawności,
- przeprowadzono zajęcia aktywizacji zawodowej w warsztatach terapii zajęciowej dla 522 osób niepełnosprawnych,
- uruchomiono 10 punktów informacji o prawach i uprawnieniach służących przywróceniu samodzielności życiowej i powrotowi na rynek pracy; informacji udzielali przeszkoleni pracownicy MOPS w 10 siedzibach MOPS na terenie miasta; w okresie realizacji projektu z pomocy punktów informacji skorzystało 537 osób niepełnosprawnych,
- podniesiono dostępność do poradnictwa specjalistycznego realizowanego w formie indywidualnej, w istniejących już 8 punktach poradnictwa poprzez zwiększenie godzin świadczenia usług (od 8.00 do 18.00, w tym w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych); w okresie realizacji projektu z poradnictwa specjalistycznego prawnego, psychologicznego oraz usług brokera edukacyjnego skorzystało łącznie 341 osób,
- prowadzono poradnictwo, wsparcie indywidualne i grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych, w tym terapię indywidualną, grupową i rodzinną dla osób niepełnosprawnych i ich otoczenia, a także dla usamodzielnianych wychowanków i ich otoczenia, w tym młodzieży przebywającej w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

działania realizowane były w ośrodku poradnictwa i terapii – z terapii indywidualnej i grupowej skorzystało 56 beneficjentów wraz z rodzinami.

W ramach wkładu własnego do projektu poniesiono koszty w kwocie 257 050 zł na działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej - środki PFRON.

5.2 Aplikowanie o środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, w trybie konkursowym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2008 roku złożył w Wojewódzkim Urzędzie Pracy, w trybie konkursowym 4 wnioski o dofinansowanie projektów, o wartości ok. 6 mln zł. Wnioski nie uzyskały pozytywnej oceny WUP, bądź nie zostały poddane ocenie.

Warto wspomnieć, że od ogłoszenia konkursu na realizację projektów, czyli od marca, dofinansowanie otrzymało jedynie kilkanaście wniosków (w tym samym priorytecie w podkarpackim 35 wniosków, a w śląskim 60). Często na kilkadziesiąt składanych projektów dofinansowanie otrzymuje 1, 2 z powodu nie uzyskania pozytywnej oceny. Takie sytuacje praktycznie nie zdarzają się w innych województwach.

W WUP w Krakowie w trybie konkursowym Priorytetu VI i VII praktycznie nie otrzymują dofinansowania instytucje uprawnione do przygotowania projektów w trybie systemowym. Natomiast w województwach podkarpackim i śląskim dofinansowanie projektów otrzymują gminy, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie i jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

W Priorytecie VII *Promocja Integracji Społecznej* dofinansowanie wniosków otrzymują w przeważającej mierze projekty zakładające głównie szkolenia zawodowe, składane przez beneficjentów reprezentujących głównie podmioty komercyjne nie zaś podmioty funkcjonujące w zakresie integracji społecznej.

Przygotowanie projektów obejmujących samo przeszkolenie w formach zawodowych nie powoduje skutecznej reintegracji społeczno – zawodowej osób wykluczonych społecznie. Gwarancją taką dają projekty bardziej złożone z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej, realizowane w ramach pomocy społecznej. Jednocześnie sam proces oceny projektów budzi wątpliwości co do zastosowanych kryteriów.

5.3 Współpraca międzynarodowa w roku 2008

5.3.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem

W ramach współpracy z Miastem Frankfurt nad Menem, realizowanej na podstawie "Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej" z dnia 19 kwietnia 2001 roku, w 2008 roku podjęto następujące inicjatywy:

- udział przedstawiciela zespołu ds. realizacji projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem” w międzynarodowej konferencji dotyczącej zagadnień związanych ze zintegrowaną polityką w zakresie narkomanii i walki z narkomanią, która odbyła się w Urzędzie Miasta Frankfurt nad Menem,
- w ramach współpracy z Urzędem ds. Socjalnych i Młodzieży z Frankfurtu nad Menem oraz współpracy z Fundacją „Hertie” przedstawiciele UMK, MOPS, UJ oraz przedstawiciele szkół i podmiotów działających w obszarze osiedla Kurdwanów odbyli wizytę we Frankfurcie; wizyta obejmowała zapoznanie się z doświadczeniami niemieckich specjalistów w zakresie realizacji programu „Miasto Socjalne – Aktywne

Sąsiedztwo”, którego celem jest długotrwała poprawa sytuacji życiowej mieszkańców określonych regionów miasta, poprzez ich aktywny udział w życiu społecznym,

- wizyta delegacji z Krakowa we Frankfurcie nad Menem, w ramach której odbyła się 2 dniowa konferencja w Urzędzie ds. Socjalnych i Młodzieży oraz zajęcia warsztatowe; tematyka obejmowała omówienie środków prewencji stosowanych w obu miastach w zakresie przemocy oraz uzależnień wśród młodych ludzi.

5.3.2 Staże i wizyty studyjne

- W okresie od sierpnia do października w MOPS staż odbyli studenci z Niemiec w ramach programu „Kafka” realizowanego przy współpracy z Fundacją „Hertie”.
- Przedstawiciele Internationaler Bund z Lipska – organizacji pozarządowej działającej na rzecz młodzieży odbyli wizytę studyjną w MOPS. Celem spotkania było zapoznanie członków delegacji z działalnością i funkcjonowaniem Klubu Integracji Społecznej.
- Delegacja MOPS odbyła wizytę studyjną w Internationaler Bund w Lipsku – zapoznano się z działalnością organizacji w obszarze pomocy społecznej w zakresie prowadzenia klubu dla młodzieży, przedszkola, Centrum Wspierania i Integracji Zawodowej z Ośrodkiem Rehabilitacji Zawodowej.
- W Dziale Pomocy Bezdomnym MOPS, wizytę studyjną odbyli studenci z Danii – przedstawiono im metody pracy z bezdomnymi, indywidualne programy wychodzenia z bezdomności, zaprezentowano projekty socjalne realizowane w środowisku osób bezdomnych.
- Odbyła się wizyta studyjna delegacji ze Szwecji – przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej oraz studentów. Delegację zapoznano z działalnością KIS, założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Krakowa na lata 2007- 2013, funkcjonowaniem Młodzieżowej Grupy Usamodzielniania „Alfa”.
- Członkowie niemieckiej organizacji „Arbeit und Leben” odbyli wizytę studyjną w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach tygodniowego programu kształcącego osoby dorosłe.
- Odbyła się wizyta studentów z Danii w Punkcie Konsultacyjnym Zespołu Zadaniowego do Realizacji Projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”. Spotkanie dotyczyło omówienia pracy z osobami bezdomnymi metodą streetwork.

5.3.3 Zakres pozostałej współpracy międzynarodowej

- Przedstawiciele brytyjskiej organizacji Rady Miasta Southampton, zajmującej się problematyką reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych, odbyli wizytę w Klubie Integracji Społecznej MOPS. Temat spotkania obejmował przedstawienie programu reintegracji osób bezrobotnych i ich rodzin oraz działalność KIS.
- Pracownicy MOPS wzięli udział w realizacji przedsięwzięcia „Mobile School” przy współpracy z partnerem belgijskim (Mobile School vzw Parkstraat 180 3000 Leuven Belgium) oraz w ramach Partnerstwa Lokalnego na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Ukryte Skrzydła”. Przedsięwzięcie polegało na wykorzystaniu nowego narzędzia edukacyjnego – mobilnej szkoły – na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych. Projektem został objęty teren Nowej Huty.
- Przedstawiciel MOPS wziął udział w spotkaniu inauguracyjnym działalność Lokalnej Grupy Wsparcia w ramach projektu „TN 35 – Suite”, której zadaniem ma być optymalizacja pozyskiwania mieszkań komunalnych dla różnych grup społecznych zagrożonych eksmisją, przy uwzględnieniu integracji społecznej i tworzeniu zrównoważonego sąsiedztwa.

5.4 Konferencje

W dniu 19 lutego 2008 roku w salach Urzędu Miasta Krakowa odbyła się polsko-niemiecka konferencja „Praca socjalna – metoda Streetwork w środowisku osób bezdomnych oraz młodzieży zagrożonej wykluczeniem i niedostosowaniem społecznym – wymiana doświadczeń, kierunki rozwoju”. Konferencja stała się okazją do zaprezentowania efektów realizowanego od 2006 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie nowatorskiego projektu „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele streetworkerów z Frankfurtu nad Menem, goście z Gdańska, Gdyni, Katowic i Warszawy – pracujący metodą streetwork, a także przedstawiciele krakowskich organizacji pozarządowych.

Konferencja podzielona została na dwa panele, poświęcone pracy na ulicy z młodzieżą i osobami bezdomnymi. Podczas konferencji zostały omówione zagadnienia związane m.in. z pracą streetworkerów – zawodem dla odważnych, pracą z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym w dużej aglomeracji miejskiej, działalnością prowadzoną w środowisku kobiet prostytuujących się, specyfiką pracy ulicznej z osobami bezdomnymi. Goście spoza Krakowa jak i z Niemiec, mieli możliwość odwiedzenia punktów konsultacyjnych dla młodzieży przy ul. Beskidzkiej, oraz dla osób bezdomnych przy ul. Felicjanek.

5.5 Praktyki studenckie realizowane w MOPS

W 2008 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowa na mocy zwartych porozumień w sprawie realizacji praktyk studenckich kontynuował współpracę z krakowskimi uczelniami, m.in. z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Krakowską Szkołą Wyższą im. A. F. Modrzewskiego oraz Małopolską Wyższą Szkołą Zawodową. W ramach zawartych porozumień 172 studentów uczelni zostało skierowanych do komórek organizacyjnych Ośrodka gdzie pod nadzorem pracowników będących ich opiekunami odbyli 6 575 godzin praktyk studenckich.

5.6 Współpraca z mediami

Celem upowszechnienia i udostępnienia możliwości korzystania z pomocy oferowanej przez MOPS oraz współpracy z Ośrodkiem, w 2008 roku podjęto 786 kontaktów ze środkami masowego przekazu w celu przekazania informacji dotyczących form świadczonej przez Ośrodek pomocy, zasad jej przyznawania oraz istotnych dla świadczeniobiorców zmianach przepisów. Przekazywane mediom wiadomości zawierały również informacje dotyczące miejsc (filie MOPS oraz działy), w których klienci mogą załatwić konkretną sprawę.

Na podstawie przekazanych materiałów w prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące pomocy społecznej, w tym również bieżące informacje dotyczące pojawiających się inicjatyw skutkujących dla określonych grup odbiorców powstawaniem uprawnień do korzystania z pomocy społecznej. Efektem prowadzonej współpracy z mediami było m.in. 160 artykułów i komunikatów dotyczących pomocy społecznej, kilkadziesiąt reportaży telewizyjnych oraz radiowych.

5.7 Serwis internetowy MOPS Kraków

Z myślą o osobach korzystających z pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych, instytucjach i wszystkich tych, którzy są zainteresowani realizowanymi

przez Ośrodek zadaniami i funkcjonowaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, prowadzona jest strona internetowa www.mops.krakow.pl.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej wszystkie istotne informacje zamieszczane są również na bieżąco w Biuletynie Informacji Publicznej. Dodatkowo, najistotniejsze dla mieszkańców Krakowa informacje dotyczące pomocy społecznej, zamieszczane są na internetowej stronie Magicznego Krakowa. W 2008 roku serwis internetowy MOPS uzyskał 456 160 odsłon, wygenerowanych przez 148 987 unikalnych użytkowników. Średnio spędzili na stronie 2 minuty i 9 sekund – co oznacza, że treść jest faktycznie czytana.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2008**

**Rozdział:
Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające
ciągłość funkcjonowania oraz rozwój
infrastruktury**

6 Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz rozwój infrastruktury

6.1 Wdrożenie systemów informatycznych

W 2008 roku kontynuowano wdrożenia systemu Oprogramowania Użytkowego Pomost. Na koniec roku z systemu korzystało dziewięć Filii MOPS, Działy Pomocy Bezdomnym oraz ds. Domów Pomocy Społecznej i Ośrodków Wsparcia. W celu usprawnienia pracy system wdrożony został w niezbędnym zakresie, w Dziale Koordynacji Pracy Filii oraz Sekcji Skarg.

Na bieżąco wprowadzano do systemu uzupełnienia w formie wzorów decyzji administracyjnych, modyfikowano listy wypłat, wprowadzono wytyczne do procedury realizacji świadczeń nienależnie pobranych oraz realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki przy zastosowaniu OU Pomost.

Rozpoczęto także wdrożenie Działu Pomocy Dzieciom oraz dokonano wdrożenia Działu Rodzin Zastępczych. W celu sprawnego wdrożenia oraz zapewnienia ciągłości funkcjonowania systemu (m. in. zapewnienia zastępowalności pracowników) zorganizowano 55 dni szkoleniowych dla 45 pracowników. Przeprowadzono też szkolenia uzupełniające w ramach nowych funkcjonalności systemu, oraz podczas instalacji nowych wersji.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa i niezawodności systemu elektronicznej wymiany informacji dokonano instalacji nowego systemu serwera pocztowego oraz systemu ochrony przed niechcianą pocztą i szkodliwym oprogramowaniem.

Dla zwiększenia możliwości dostępu do zasobów sieciowych wprowadzono system kierowania ruchem w sieciach. Skonfigurowano system umożliwiający efektywne wykorzystanie posiadanej przepustowości łączy internetowych.

Na potrzeby Systemu Wspomagania Planowania dokonano instalacji serwera umożliwiającego połączenie z serwerem aplikacji ze wszystkich komórek MOPS.

Dla zapewnienia lepszego poziomu bezpieczeństwa wewnątrz sieci, dokonano wymiany systemu operacyjnego Windows XP Home i Windows 98 na system Windows XP Professional na około 50 stacjach roboczych.

W celu ułatwienia klientom kontaktów z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie dokonano instalacji nowego serwera www oraz uruchomiono Elektroniczną skrzynkę podawczą.

6.2 Realizacja zakupów usług, konserwacji i dostaw

W roku 2008 dla zapewnienia warunków realizacji zadań przeprowadzono 159 postępowań o udzielenie zamówień publicznych, udzielono 929 zamówień, do których nie ma obowiązku stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych i rozliczono 2101 faktur. Zawarto 122 umowy na realizację zamówień, do których nie stosuje się ww. ustawy, w tym umów użyczenia i polis ubezpieczeniowych.

6.3 Roboty realizowane siłami własnymi

Przeprowadzono bieżącą konserwację systemem gospodarczym 11 lokali w zakresie prac malarskich, wymiany wykładzin, naprawy tynków i okładzin wewnętrznych, ułożenia płytek z kamienia sztucznego. W ramach prac wyremontowano lokal na os. Szkolnym 34, część lokali MOPS mieszczących się w budynkach na os. Teatralnym 24, ul. Jerzmanowskiego 37, ul. Radzikowskiego 37, ul. Praskiej 52, ul. Rzeźniczej 2,

ul. Dąbrowskiego 24 oraz wykonano kompleksowy remont lokalu na os. Zielonym na potrzeby mieszkania chronionego dla bezdomnych, ułożono płytki chodnikowe pod wiatę przy budynku rodzinnego domu dziecka przy al. Modrzewiowej 25.

Opisane prace były wykonywane przez osoby zatrudnione w ramach robót publicznych przy udziale i pod nadzorem malarzy zatrudnionych w Ośrodku.

6.4 Roboty remontowe zlecane na zewnątrz

W ramach prac zleconych na zewnątrz wykonano niżej wymienione roboty budowlane oraz bieżące konserwacje:

1. Wykonano renowację pokrycia dachowego, wymianę części elementów wykończeniowych oraz ocieplenie kominów w obiekcie RDD przy al. Modrzewiowej 25. Wartość robót 8 888 zł.
2. Wymieniono kocioł CO i przeprowadzono renowację pomieszczenia łazienki w obiekcie RDD przy ul. Gertrudy 2/3. Wartość robót 10 433 zł.
3. Wymieniono rynny i rury spustowe oraz wykonano wentylację mechaniczną maszynowni dźwigu osobowego w obiekcie DPS przy ul. Sołtysowskiej 13 D. Wartość robót 17 871 zł.
4. Wymieniono rynny i rury spustowe w obiekcie DPS przy ul. Sołtysowskiej 13 C. Wartość robót 8 807 zł.
5. Wykonano kolejny etap termomodernizacji obiektu Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19 – ocieplenie elewacji wschodniej. Wartość robót 115 128 zł.
6. Przeprowadzono roboty budowlane w zakresie przystosowania dla potrzeb niepełnosprawnych obiektu Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą na os. Krakowiaków 46: sanitariat oraz dojście do budynku. Wartość robót 41 759 zł.
7. Wykonano roboty instalacyjne w zakresie przystosowania na potrzeby mieszkania chronionego lokalu na os. Zielonym 24/14. Wartość robót 5 331 zł.
8. Opracowano dokumentację projektową, uzyskano pozwolenie na budowę i wykonano nawiew typu „Z” w lokalu Kuchni dla Ubogich na os. Krakowiaków 2. Łączna wartość: 4 307 zł.
9. Przeprowadzono roboty budowlane w zakresie przystosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych lokalu Klubu Integracji Społecznej na os. Słonecznym 15: sanitariat oraz podjazd dla niepełnosprawnych. Oprócz tego w tym samym lokalu wykonano dodatkowy sanitariat. Wartość robót 23 198 zł.

6.5 Opracowania projektowe i ekspertyzy

1. Wykonano ekspertyzę techniczną dot. przyczyn pęknięcia elementów budynku DPS przy ul. Sołtysowskiej 13 C.
2. Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej i uzyskanie decyzji administracyjnych dla przeprowadzenia robót budowlanych w zakresie ochrony przeciwpożarowej placówek na os. Willowym 19 oraz przy ul. Kąpielowej 41 oraz dot. budowy pomieszczenia dla osób palących w obiekcie przy ul. Józefińskiej 14.
3. Opracowano dokumentację projektową i uzyskano pozwolenie na budowę dla wykonania dodatkowych wejść do obiektu na os. Górali 19.
4. Opracowano dokumentację projektową i uzyskano pozwolenie na budowę dla remontu dachu budynku MOPS przy ul. Józefińskiej 14.

6.6 Zadania inwestycyjne

1. Ze środków Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego wykonano modernizację klatki schodowej oraz pomieszczenia szatni w budynku Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Piekarskiej 3 w Krakowie. Wartość całej inwestycji: 29 937 zł.
2. Wyłoniono wykonawcę robót budowlanych dot. budowy DPS dla Osób Uzależnionych przy ul. Rozrywka. W czerwcu 2008 rozpoczęto prace: wycięto drzewa, przełożono infrastrukturę kolidującą ze wznoszonym obiektem, wykonano wykop pod część podpiwniczoną budynku. W ramach realizacji inwestycji przeprowadzono ekspertyzy podłoża oraz opracowano projekt jego wzmocnienia, w związku ze stwierdzeniem złych warunków geotechnicznych podłoża gruntowego. Wartość inwestycji w roku 2008 499 325 zł.
3. Z uwagi na rażące naruszenie postanowień umowy przez projektanta rozwiązano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej budynku DPS dla osób psychicznie chorych przy ul. Golikówka.

6.7 Administracja zasobami lokalowymi

1. MOPS rozliczał koszty utrzymania 33 lokali i budynków o łącznej powierzchni 13 146,62 m².
2. Ośrodek ma w zarządzie trwałym 6 nieruchomości o łącznej powierzchni 4 870,93 m². Łączny koszt robót budowlanych zleconych w roku 2008 w tych nieruchomościach wyniósł 78 326 zł. Koszt wymaganych przepisami Prawa budowlanego przeglądów technicznych w zarządzanych obiektach wyniósł 16 456 zł.
3. Uzyskano pozwolenie na użytkowanie i przekazano do użytku obiekt Rodzinnego Domu Dziecka przy ul. Deszczowej 5, o pow. użytkowej 230 m².
4. Pozyskano 4 lokale dla komórek organizacyjnych Ośrodka o łącznej powierzchni 263,70 m², w tym lokal o powierzchni 180,49 m² przy ul. Dąbrowskiego 24, w którym mieści się Sekcja ds. Zarządzania Projektami MOPS.
5. Pozyskano dwa lokale mieszkalne przy ul. Rostworowskiego 11/36 o powierzchni 85,08 m² z przeznaczeniem na prowadzenie mieszkania chronionego dla 6 osób bezdomnych oraz na os. Zielonym 24/14 o powierzchni 62,94 m² z przeznaczeniem na prowadzenie mieszkania chronionego dla 5 osób bezdomnych.